

آزمون شماره (۱۶)

جمعه

۱۴۰۴/۱۲/۰۱

دفترچه
شماره ۱آزمون‌های سراسر
گاج

گزینه درسد را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۵-۱۴۰۴

دهم انسانی

دوره دوم متوسطه

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال		مدت پاسخگویی
			از	تا	
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۰	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۲۰	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۳۰	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۴۰	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۵۰	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۶۰	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۷۰	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۸۰	۱۰ دقیقه

ریاضیات

۱- اگر سهمی به معادله $y = ax^2 - 6x + c$ بر خط $y = 16$ مماس و محور تقارن آن به صورت $x = -3$ باشد، مجموع طول نقاط برخورد سهمی با محور x ها کدام است؟

- (۱) -۶ (۲) ۶ (۳) ۷ (۴) -۷

۲- شیب خط گذرنده از نقاط برخورد دو سهمی $y = x^2 - 3x + 2$ و $y = -x^2 + x + 2$ کدام است؟

- (۱) ۱ (۲) -۱ (۳) ۲ (۴) -۲

۳- مساحت مثلثی که رئوس آن محل برخورد سهمی به معادله $y = x^2 - 4$ با محورهای مختصات باشد، کدام است؟

- (۱) ۴ (۲) ۸ (۳) ۱۶ (۴) ۳۲

۴- فردی ۱۴ متر طناب دارد و قصد دارد یک محوطه مستطیل شکل را محصور کند. بیشترین مساحتی که او می تواند با این طناب محصور کند چند مترمربع است؟

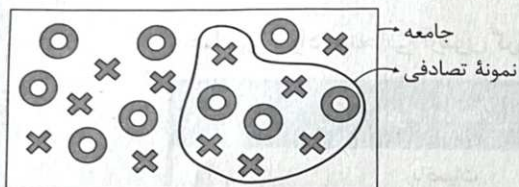
- (۱) ۱۴ (۲) ۱۹۶ (۳) ۱۲/۲۵ (۴) ۳/۵

۵- تابع درآمد یک کارگاه با x واحد تولید کالا به صورت $R(x) = -\frac{1}{4}x^2 + 5000x + 500000$ برحسب تومان می باشد. اگر برای تولید هر x واحد کالا ۲۰۰۰ تومان هزینه و مبلغ ۹۰۰ هزار تومان هزینه اولیه تولیدات باشد، به ازای تولید چند کالا سود این کارگاه بیشینه می باشد؟ (تابع هزینه درجه اول می باشد.)

- (۱) ۲۰۰۰ (۲) ۱۰۰۰ (۳) ۳۰۰۰ (۴) ۱۵۰۰

۶- کدام گزینه درست است؟

- (۱) واحد آماری، هر یک از افراد یا اشیاء مورد بررسی می باشد.
(۲) نتایج به دست آمده از بررسی های آماری از حقایق واقعی معتبرتر می باشند.
(۳) نمونه تصادفی طبق یک الگوی از قبل تعیین شده، از واحدهای آماری انتخاب می شود.
(۴) مقدار پارامتر همواره از مقدار آماره بزرگتر است.
۷- پارامتر و آماره نسبت تعداد هر شکل به کل اشکال موجود در جامعه زیر می باشد. پارامتر و آماره دایره ها به ترتیب کدامند؟

(۱) $\frac{3}{8}$ و $\frac{4}{5}$

(۲) $\frac{5}{8}$ و $\frac{4}{5}$

(۳) $\frac{1}{4}$ و $\frac{4}{5}$

(۴) $\frac{1}{4}$ و $\frac{5}{8}$

۸- کدام روش گردآوری داده ها برای هر مورد نادرست است؟

(۱) آزمایش های اولیه جهت تشخیص اثر داروی جدید بر از بین بردن سلول های سرطانی: مشاهده

(۲) بررسی تعداد پذیرفته شدگان دانشگاه تهران از سال ۱۳۹۴ تا ۱۴۰۴ در تهران: دادگان

(۳) بررسی میزان تمایل زوج های جوان به فرزندآوری: پرسش نامه

(۴) بررسی روش های صرفه جویی در مصرف آب: مشاهده

۹- چه تعداد از متغیرهای زیر دارای مقیاس نسبتی هستند؟

وزن یک صندوق میوه - دمای ایده آل رشد یک نوع باکتری - رتبه کنکور سراسری - سایز مانتو - شماره صندلی در یک جلسه - گنجایش

آب یک مخزن - سرعت فرود یک هواپیما

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۱- نوع و مقیاس متغیرهای «قد بلندترین بازیکن بسکتبال برحسب متر - دمای شهر رشت - مقطع تحصیلی - مقام مسابقات محلی» در کدام گزینه به درستی آمده است؟

- (۱) کمی نسبتی - کمی فاصله ای - کمی ترتیبی - کیفی اسمی
(۲) کمی نسبتی - کمی فاصله ای - کیفی ترتیبی - کیفی ترتیبی
(۳) کمی نسبتی - کمی نسبتی - کیفی ترتیبی - کیفی اسمی
(۴) کمی نسبتی - کمی نسبتی - کمی ترتیبی - کیفی ترتیبی

اقتصاد

۱۱- کدام گزینه در رابطه با منابع غیرفعال نادرست است؟

- (۱) در کشوری که منابع غیرفعال وجود دارد، نمی‌شود با استفاده از آن منابع، کالا و خدمات زیادی تولید کند.
 (۲) در شرایط رکود، اقتصاد دارای منابع بیکاری است که از آن‌ها برای تولید هیچ چیز استفاده نشده است.
 (۳) با کاهش تولید و پدید آمدن رکود، کارگران کم‌تری مورد نیاز هستند.
 (۴) وجود منابع بیکار موجبات قرار گرفتن کشور در زیر مرز امکانات تولید را فراهم می‌کند.
- ۱۲- کدام گزینه به ترتیب، درست (ص) یا نادرست (غ) بودن عبارتهای زیر را به درستی نشان می‌دهد؟
 الف) تقاضاکنندگان نیروی کار، صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها یا سرمایه‌گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می‌کنند و گاهی در اقتصاد به آن‌ها کارفرما هم می‌گویند.

- ب) اساسی‌ترین شاخص ارزیابی وضعیت اشتغال کشور، نرخ بیکاری است.
 ج) وقتی اقتصاد یک کشور منابع غیرفعال دارد، لازم است منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر انتقال یابند.
 د) گاهی به دلایل مختلف، نرخ بیکاری از مقدار واقعی‌اش فاصله می‌گیرد و این موضوع نشان می‌دهد که نرخ بیکاری سنجه مناسبی نیست.
- (۱) ص - ص - غ - غ (۲) ص - ص - غ - غ (۳) غ - ص - غ - ص (۴) غ - ص - ص - غ
- ۱۳- با فرض این‌که در کشوری جمعیت، ۵۸ میلیون نفر باشد و جمعیت زیر ۱۵ سال، ۲۱ میلیون نفر باشد و جمعیت غیرفعال آن، ۱۲ میلیون نفر و میزان افراد شاغل در تمامی کارها، ۹/۵ میلیون نفر باشد، به ترتیب، تعداد جمعیت بیکار و نرخ بیکاری چقدر است؟
 (۱) ۹/۵ میلیون نفر - ۲۷ درصد
 (۲) ۹/۵ میلیون نفر - ۶۲ درصد
 (۳) ۱۵/۵ میلیون نفر - ۶۲ درصد
 (۴) ۱۵/۵ میلیون نفر - ۲۷ درصد
- ۱۴- عبارت «فناوری و ساختار تولیدی همیشه در حال تغییر است و مهارت‌های برخی افراد ممکن است تقاضا نداشته باشد» مربوط به کدام نوع از بیکاری است؟

(۱) فصلی

(۲) ساختاری

(۳) اصطلاحی

(۴) فنی

۱۵- روش کلی در تعیین میزان فقر چیست؟

- (۱) سنجش و محاسبه با توجه به درآمد افراد و تأمین نیازهای اولیه آن‌ها و برخورداری از میزان درآمد سرانه
 (۲) تقسیم افراد با توجه به محل اقامت و سنجیدن هر کدام، مطابق با شرایط زمانی و مکانی در تعیین فقر
 (۳) مقایسه کردن نیازمندی‌های افراد و یا خانوارها با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازها
 (۴) در نظر گرفتن میزانی برای خط فقر و محاسبه افرادی که زیر آن خط قرار دارند.
- ۱۶- به ترتیب در «ایران»، «تبت»، «روسیه» و «هندوستان» کدام کالاها پرطرفدار بود؟
 (۱) چای - برنج - پوست سمور - فلاش
 (۲) چای - چای - صدف - پوست سمور
 (۳) فلاش - چای - پوست سمور - صدف
 (۴) چای - برنج - صدف - فلاش
- ۱۷- پاسخ درست سؤال‌های زیر در کدام گزینه آمده است؟

- الف) کدام گزینه از ویژگی کالاهایی است که به عنوان نخستین پول در معاملات مورد استفاده قرار گرفت؟
 ب) کدام اقدام موجب شد تجارت در داخل کشورها و همچنین بین ملت‌ها رونق یابد؟
 (۱) الف: قابل تقسیم به تکه‌های کوچک - کم حجم - فاسدشدنی - به استفاده از پول کاغذی در معاملات
 (۲) الف: فاسدشدنی - پرطرفدار - غیرقابل تقسیم به تکه‌های کوچک - به استفاده از قرانی مثل طلا و نقره در معاملات
 (۳) الف: بادوام - پرطرفدار - قابل تقسیم به تکه‌های کوچک - به استفاده از پول کاغذی در معاملات
 (۴) الف: پرطرفدار - فاسدشدنی - قابل تقسیم به تکه‌های کوچک - به استفاده از قرانی مثل طلا و نقره در معاملات
- ۱۸- در جدول داده‌شده، قیمت‌های مربوط به سه کالای مختلف در طی یک سال ذکر شده است. چنان‌چه نرخ تورم در قیمت این سه کالا یکسان باشد، قیمت دو کالای A و B به ترتیب در ابتدای سال و انتهای سال کدام است؟

کالا	قیمت	ابتدای سال (تومان)	انتهای سال (تومان)
A	?	۲۸,۵۲۰	?
B	?	۵۲,۹۰۰	?
C	?	۳۰۹,۰۰۰	۳۸۶,۰۰۰

(۱) ۳۰,۸۳۲ - ۶۶,۱۲۵

(۲) ۳۰,۸۳۲ - ۶۱,۶۵۲

(۳) ۳۵,۰۲۲ - ۶۱,۶۵۲

(۴) ۳۵,۰۲۲ - ۶۶,۱۲۵

۱۹- هر یک از عبارت‌های زیر به ترتیب بیانگر کدام یک از وظایف پول است؟

(الف) خرید اقساطی کالاها و خدمات موجود

(ب) قیمت‌گذاری یک کالا براساس ویژگی‌های آن

(ج) این وظیفه پول در روزگار ما بسیار محسوس است.

(۱) الف: پرداخت در مبادلات ب: سنجش ارزش ج: پرداخت‌های آینده

(۲) الف: پرداخت‌های آینده ب: سنجش ارزش ج: پرداخت‌های آینده

(۳) الف: پرداخت در مبادلات ب: پرداخت در مبادلات ج: پس‌انداز و حفظ ارزش

(۴) الف: پرداخت‌های آینده ب: سنجش ارزش ج: پرداخت در مبادلات

۲۰- در کدام گزینه، عوامل ایجاد تورم به درستی آمده است؟

(۱) افزایش صادرات - افزایش نرخ ارز - افزایش نقدینگی به صورت ناهماهنگ با حجم تولید

(۲) کاهش حجم نقدینگی کشور - فروش اوراق مشارکت - نوسان درآمدهای نفتی

(۳) افزایش نقدینگی به صورت ناهماهنگ با حجم تولید - نوسانات نرخ ارز - مازاد تقاضا و کمبود عرضه

(۴) ناهماهنگی حجم نقدینگی و حجم تولید - نوسانات نرخ ارز - مازاد عرضه و کمبود تقاضا

علوم و فنون ادبی

۲۱- آثار کدام گزینه همگی مربوط به «نثر دوره غزنوی و سلجوقی» هستند؟

(۱) قابوس‌نامه - تاریخ بلعمی - کیمیای سعادت

(۲) کیمیای سعادت - کشف‌المحجوب - تاریخ بیهقی

(۳) سیاست‌نامه - شاهنامه ابومنصوری - قابوس‌نامه

(۴) سفرنامه ناصرخسرو - تفسیر طبری - کیمیای سعادت

۲۲- همه موارد به ترتیب، «ویژگی زبانی - فکری شعر سبک خراسانی» است؛ به جز.....

(۱) تلفظ برخی واژگان به صورت یک و هزار - معشوق عمدتاً زمینی است.

(۲) استفاده از دو نشانه برای یک مضمّن - واقع‌گرا بودن در شعر

(۳) سادگی زبان - ساده بودن فکر و کلام

(۴) استفاده از تشبیه حسی در توصیف پدیده‌ها - مضمون عمده اشعار حماسه، مدح و اندرز است.

۲- کدام گزینه از نظر «تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی» نادرست است؟

(۱) عبارت «چون ابرهه را چشم بر عبدالمطلب افتاد، حالی حرمت او را از تخت فرو آمد و بنشست با عبدالمطلب و او را گفت یا پیر، حاجت خواه»

نمونه‌ای از نثر «دوره سامانی» است.

(۲) نخستین آثار نظم زبان فارسی بعد از اسلام در سیستان و سپس در خراسان بزرگ پدید آمد. به سبک این آثار «خراسانی» گفته‌اند.

(۳) سبک خراسانی بر حسب زمان به سه سبک فرعی؛ سامانی، غزنوی و سلجوقی تقسیم می‌شود که ویژگی‌های متفاوتی دارند.

(۴) شعر سبک خراسانی هنوز با پیچیدگی‌های عرفانی، حکمی و اندیشه‌های فلسفی درنیامیخته است.

با توجه به «ویژگی‌های سبکی» همه ابیات مربوط به «سبک خراسانی» هستند؛ به جز.....

(۱) به سرای سپنج مهمان را دل نهادن همیشگی نه رواست

(۲) شد آن زمانه که رویش به سان دیبا بود شد آن زمانه که مویش به سان قطران بود

(۳) گرد گل سرخ اندر خطی بکشیدی تا خلق جهان را بفگندی به خالوش (خالوش: فتنه و آشوب)

(۴) بیا، ای ساقی جان‌ها، بیار آن باده حمرا تویی درمان مخموران، به دست توست جام جم

عمره گزینه‌ها به خط عروضی درست تقطیع شده‌اند؛ به جز.....

س	خ	ز	م	د	ل	ت	ب	ی	دا	ر	پ	با	لین	آ	مد		
ا	گ	ر	ز	پ	د	ب	ر	ن	ش	د	ل	م	ن	ع	ب	م	گن
ر	سی	د	م	ث	د	ک	ای	یا	م	ع	ن	خا	ه	د	ماند		
یا	ر	بین	بج	چ	ی	ث	ر	کان	چ	د	لی	ر	ن	د	ب	خون	

(۱) سحر دولت بیدار به بالین آمد:

(۲) اگر از پرده برون شد دل من عیب مکن:

(۳) رسید مژه که ایام غم نخواهد ماند:

(۴) یارب این بچه ترکان چه دلیرند به خون:

۲۶- تقطیع هجایی بیت زیر با تقطیع هجایی کدام بیت کاملاً برابر است؟

- «کی رفته‌ای ز دل که تمنا کنم تو را
ای هوش و جان بی‌هشان جان و دل عاشق‌کشان
(۱)
رانندی به گوشم اول صد فصل دل‌فریبم
(۲)
ای برشکسته سنبیل مشکین به نسترن
(۳)
یارب ز دست‌گردون چه سحرها برآمد
(۴)

۲۷- با توجه به نشانه‌های هجایی، عبارت کدام گزینه با «حذف همزه» تلفظ شده است؟

- (۱) طاووس آتشین‌پر: --U-U--
(۲) زان شد بهار رنگین: U--U--U--
(۳) کرد اعتدال بر وی: --U-U--
(۴) عیدی است آسمان را: --U-U--

۲۸- نشانه‌های هجایی کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) سرگشته کرد چرخم چون بادریسه: --U---U--
(۲) گر کسی را زعفران شادی فزاید گو فزای: --U---U---U---
(۳) چون به کف آمد تو را این روز و شب در کار باش: U---U---U---
(۴) خواهی که بود خاک درت افسر عشاق: --UU--UU--UU--

۲۹- بیت زیر با کدام گزینه مفهوم مشترک دارد؟

- «برو شیر درنده باش ای دغل
(۱) مهمان کشت خویشم، اگر نیک اگر بد است
(۲) دست هرکس را گرفتم صائب از افتادگان
(۳) رزق ما، آید به پای میهمان از خوان غیب
(۴) رزق نزدیکان حق آید به پای خویشان

۳۰- بیت زیر با کدام گزینه هم‌مفهوم است؟

- «مروّت نباشد برافتاده زور
(۱) ظالمان را مهلت از مظلوم چرخ افزون دهد
(۲) نیاید به نزدیک دانا پسند
(۳) میازار عامی به یک خردله
(۴) از بزرگان روی دل با زیردستان عیب نیست

- مینداز خود را چو روباه شل
(۱) حاشاکه هیچ شکوه بود از قضا مرا
(۲) بر چراغ زندگی دست حمایت شد مرا
(۳) میزبان ماست، هر کس می‌شود مهمان ما
(۴) از تردد در حرم باشد کبوتر بی‌نیاز
برد مرغ دون دانه از پیش مور
(۱) بیشتر از مور اینجا مار می‌ماند به جا
(۲) شبان خفته و گرگ در گوسفند
(۳) که سلطان شبان است و عامی گله (خردله: دانه خردل)
(۴) زیر دامن کبک را کوه و کمر می‌پرورد

زبان عربی (اختصاصی)

■ عَيْنُ الْأَسْبَبِ فِي الْجَوَابِ لِلترجمة من أو إلى العربية أو المفردات (۳۷ - ۳۱):

۳۱- «لا تستطيع الجرباء أن تحرك رأسها ولكنها تدبر عينيها في اتجاهين في وقت واحد»:

- (۱) آفتاب‌پرست قادر نیست سرش را تکان دهد اما چشمش را هر وقت که می‌خواهد در دو جهت می‌چرخاند!
(۲) جغد نمی‌توانست سرش را بخواهد و چشمانش در جهت‌هایی در یک وقت می‌چرخید!
(۳) جغد قادر نبود سرش را حرکت دهد ولی می‌توانست چشمانش را هر چند وقت یک بار در دو جهت بچرخاند!
(۴) آفتاب‌پرست نمی‌تواند سرش را حرکت بدهد ولی او چشمانش را در یک زمان در دو جهت می‌چرخاند!

۳۲- «التقط صديقي صورة عن القطعة التي لعقت جرحها؛ هذا العمل ينفعها في الثمام جروحها»:

- (۱) دوستم از گربه‌ای که زخمش را می‌لیسد، عکس می‌گیرد؛ این عمل در درمان زخم‌ها به او کمک می‌کند!
(۲) دوستی از گربه‌ها عکس گرفت که زخم‌ها را می‌لیسیدند؛ این کاری است که به بهبودی زخم کمک می‌کند!
(۳) دوستی تصویری از گربه را نشان داد که زخمش را می‌لیسد، این کار به او در التیام زخم‌ها فایده می‌رساند!
(۴) دوست من از گربه‌ای عکس گرفت که زخمش را لیسد؛ این کار به او در بهبودی زخم‌هایش سود می‌رساند!

۳۳- «من الناس من يبحثون عن السكينة و يظنون أنهم سيجدونها عندما يصبحون أغنياء»:

- (۱) بعضی از مردم به دنبال آرامش می‌گردند و گمان می‌کنند که وقتی ثروتمند می‌شوند، آن را خواهند یافت!
(۲) برخی از مردم آرامش می‌خواهند و یقین دارند زمانی که ثروتمند شوند آن را می‌یابند!
(۳) مردمانی در جست‌وجوی سعادت هستند و گمان می‌کنند که آن را خواهند یافت هرگاه ثروتمند شوند!
(۴) مردمانی که سعادت را می‌خواهند، یقین دارند که هر وقت از ثروتمندان شوند، آن را می‌یابند!

۴۴- کدام موارد درباره «سلوکوس» درست است؟

(الف) از سرداران اسکندر که بر بین‌النهرین، آسیای صغیر و بخش‌هایی از شمال آفریقا حاکم شد.

(ب) سلسله پادشاهی سلوکیان را تشکیل داد و خود را نیکاتور می‌خواند.

(ج) سلوکوس و جانشینانش با بنا کردن شهرهای زیادی در قلمرو خود، قصد کوچاندن یونانیان به این شهرها و رواج فرهنگ یونانی در ایران و دیگر متصرفات را داشتند.

(د) سلوکوس ابتدا شهر انطاکیه را به پایتختی برگزید و سپس پایتخت خود را به شهری در ساحل غربی رود دجله منتقل کرد.

(۱) ب - د (۲) الف - د (۳) الف - ج (۴) ب - ج

۴۵- در کدام گزینه، تقدم و تأخر زمانی وقوع رویدادها، روی نمودار زمان به درستی ترسیم شده است؟

(الف) خارج کردن گرگان از دست سلوکیان

(ب) کشته شدن یزدگرد سوم

(ج) درگذشت اسکندر مقدونی

(د) پادشاهی قباد

(۲) د ب الف ج

(۱) د ب ج الف

(۴) ب د ج الف

(۳) ب د الف ج

۴۶- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب توصیف کدام پادشاه اشکانی است؟

(الف) فتوحات وی، وسعت قلمرو اشکانی را به نهایت خود رساند.

(ب) در زمان وی، کراسوس سردار مشهور رومی با سپاهی بزرگ به بین‌النهرین هجوم آورد.

(ج) بر فرمانروای سلوکی در ناحیه‌ای در حوالی قوچان امروزی شوری.

(د) با تسلط بر مناطق وسیعی در سرتاسر ایران، قدرت و قلمرو حکومت اشکانی را به طور چشمگیری افزایش داد.

(۱) مهرداد دوم - ارد دوم - ارشک - مهرداد اول (۲) مهرداد اول - ارشک - ارد دوم - مهرداد دوم

(۳) مهرداد دوم - ارشک - ارد دوم - مهرداد اول (۴) مهرداد اول - ارد دوم - ارشک - مهرداد دوم

۴۷- دو گزاره زیر به ترتیب مربوط به کدام فرد در سلسله ساسانی است؟

(الف) موبد نیایشگاه زرتشتی آناهیتا در شهر استخر، واقع در منطقه پارس بود.

(ب) در تیسفون تاج‌گذاری کرد و این شهر را به پایتختی خود برگزید.

(۱) اردشیر - ساسان (۲) ساسان - اردشیر (۳) اردشیر - بابک (۴) ساسان - بابک

۴۸- حکومت ساسانی در خارج از مرزهایش، با کدام مسائل و مشکلات روبه‌رو بود؟

(الف) حملات پی در پی امپراتوری روم شرقی به سرزمین‌های ایرانی

(ب) اختلاف و درگیری با رومیان بر سر تسلط بر ارمنستان و سوریه

(ج) یورش‌های مکرر قبایل بیابانگرد به مرزهای ایران

(د) روبه‌رو شدن با حکومت‌های نیمه‌مستقل و ملوک طوایفی در مرزها

(۱) الف - ج (۲) ب - د (۳) الف - د (۴) ب - ج

۴۹- کدام مورد درباره «پادشاهان ساسانی» درست است؟

(۱) شیرویه: در آغاز زمامداری خود، قصد داشت از قدرت اشراف، نجبا و موبدان بکاهد.

(۲) قباد: در اوایل فرمانروایی او، اعراب مسلمان به ایران حمله کردند.

(۳) یزدگرد سوم: بیشتر افراد خاندان ساسانی را که ممکن بود وارث تاج و تخت شوند، کشت.

(۴) هرمز چهارم: اختلاف و نزاع سیاسی در دربار ساسانی اوج گرفت.

۵۰- کدام موارد از عوامل مؤثر در سقوط ساسانیان است؟

(الف) انگیزه و روحیه قوی اعراب مسلمان

(ب) دخالت فرماندهان نظامی در کشمکش‌های اجتماعی

(ج) پیام جذاب دین اسلام مبنی بر فرا خواندن جهانیان به برابری و برادری

(د) ضعف قدرت نظامی پادشاهان ساسانی به دلیل اختلاف با اشراف و بزرگان

(۱) الف - د (۲) ب - د (۳) الف - ج (۴) ب - ج

جغرافیا

- ۵۱- با توجه به ویژگی‌های رودهای ایران پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟
 - رودهای مناطق نسبتاً خشک، بیشتر از چه نوعی هستند؟
 - هر چه از سمت شرق به سمت غرب کشور برویم، مقدار آب رودها چه تغییری می‌کند؟
 - در ایران، بیشتر بارش‌ها در چه فصلی‌هایی رخ می‌دهد؟
 (۱) طغیانی - بیشتر می‌شود - اواسط پاییز تا اواسط بهار
 (۲) اتفاقی - بیشتر می‌شود - اواخر پاییز تا اوایل بهار
 (۳) فصلی - کم‌تر می‌شود - اوایل زمستان تا اواخر بهار
 (۴) دائمی - کم‌تر می‌شود - اواسط پاییز تا اوایل تابستان
- ۵۲- به محدوده‌ای که با توجه به و آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت می‌کند، حوضه آبریز می‌گویند و به مساحتی از کشور که آب رودهای آن به دریاچه‌های اطراف می‌ریزد، اما در طول مسیر، مورد استفاده قرار می‌گیرند، می‌گویند.
 (۱) شکل زمین - شیب ناهمواری‌ها - حوضه آبریز داخلی
 (۲) ارتفاع از سطح زمین - نوع خاک - حوضه آبریز داخلی
 (۳) ارتفاع از سطح زمین - نوع خاک - حوضه آبریز خارجی
 (۴) شکل زمین - شیب ناهمواری‌ها - حوضه آبریز خارجی
- ۵۳- چه تعداد از موارد زیر درباره «دریاچه ارومیه» درست نیست؟
 الف) اولین دریاچه آب شور جهان
 ب) دومین دریاچه داخلی کشور ما از نظر وسعت
 ج) یکی از مهم‌ترین زیست‌بوم‌های آبی ایران
 د) چپ‌چست و دیلم؛ نام‌های گذشته این دریاچه
 ه) محل زندگی انواع پرندگان مهاجر
 (۱) ۴ (۲) ۳ (۳) ۲ (۴) ۱
- ۵۴- به ترتیب «باقی‌مانده دریای تتیس»، «قشم، بزرگ‌ترین جزیره آن»، «واقع بودن تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال آن» و «زندگی انواع ماهیان خاویاری جهان در آن» ویژگی کدام دریاچه‌های ایران است؟
 (۱) دریای خزر - دریای عمان - دریای عمان - دریای خزر
 (۲) دریای عمان - خلیج فارس - خلیج فارس - دریای عمان
 (۳) دریای خزر - خلیج فارس - دریای عمان - دریای خزر
 (۴) دریای عمان - دریای عمان - خلیج فارس - دریای خزر
- ۵۵- در ارتباط با روند تغییرات دریاچه ارومیه، کدام مورد درست است؟
 (۱) روند نزولی افت سطح آب دریاچه ارومیه پس از دوران پربابی آن در سال ۱۳۷۳ شروع گردید و در طی بیست سال، تراز دریاچه بیش از ۸ متر افت کرده است.
 (۲) در واقع با توجه به ارقام ثبت‌شده، به طور متوسط، دریاچه در این بیست سال اخیر با افت ۳۰ سانتی‌متری مواجه بوده است.
 (۳) بیش از ۳۰ میلیارد متر مکعب از حجم آب دریاچه در اثر تبخیر و عدم ورود منابع آب کافی به آن، از بین رفته است.
 (۴) همزمان با شروع افت تراز دریاچه، سطح دریاچه پیشروی قابل ملاحظه‌ای داشته و میزان خشکی دریاچه در سال ۱۳۹۳ به حدی رسید که قسمت جنوبی دریاچه با خشکی کامل مواجه شد.
- ۵۶- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟
 الف) در کشور ما، کدام نوع مهاجرت، از مهم‌ترین مهاجرت‌ها در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود؟
 ب) کدام مورد، از عواملی است که در دهه‌های اخیر، سبب کاهش مرگ و میر در کشورمان شده است؟
 ج) کاهش رشد جمعیت در آینده چه مشکلاتی را می‌تواند برای کشور ما ایجاد کند؟
 (۱) مهاجرت گروهی - رونق صادرات نفت - تضعیف نیروی دفاعی کشور
 (۲) مهاجرت روستاییان به شهرها - لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی - برهم خوردن تعادل جمعیتی
 (۳) مهاجرت گروهی - رونق واردات مواد غذایی - کاهش نیروی فعال
 (۴) مهاجرت روستاییان به شهرها - گسترش بهداشت و واکسیناسیون - افزایش مهاجرت به خارج از کشور
- ۵۷- اگر جمعیت کشوری در سال ۱۴۰۰، ۲۵ میلیون نفر، میزان موالید ۸۰۰ هزار نفر و میزان مرگ و میر ۳۰۰ هزار نفر باشد:
 الف) میزان رشد طبیعی جمعیت این کشور چقدر است؟
 ب) چند سال طول می‌کشد تا جمعیت این کشور دو برابر شود؟
 (۱) الف: ۵ درصد ب: ۱۴ سال (۲) الف: ۲ درصد ب: ۳۵ سال (۳) الف: ۵ درصد ب: ۳۵ سال (۴) الف: ۲ درصد ب: ۱۴ سال
- ۵۸- در ارتباط با «ساختمان جمعیت» کدام عبارت‌ها درست است؟
 الف) در گذشته و اکنون، بررسی ساختمان جمعیت نقش مهمی در تصمیم‌گیری‌های برنامه‌ریزان دارد.
 ب) ساختمان جمعیت، ویژگی‌های قابل اندازه‌گیری جمعیت را مورد بررسی قرار می‌دهد.
 ج) اطلاع از وضعیت سنی و جنسیتی هر کشور، از موارد قابل توجه برنامه‌ریزان است.
 د) جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسیتی همیشه حتی در زمان‌های خاص هم متفاوت است.
 ه) متخصصان به دلیل اهمیت نسبت سنی در برنامه‌ریزی هر کشور از لحاظ سنی، جمعیت را به گروه‌های مختلفی دسته‌بندی می‌کنند.
 (۱) ب - ج - د (۲) الف - ب - ه (۳) الف - د - ه (۴) ب - ج - ه

- ۵۹- جغرافی دانان در مطالعه پراکندگی جمعیت، چه مؤلفه‌هایی را مورد توجه قرار می‌دهند و در دهه‌های اخیر نقش چه عاملی به عنوان عامل تأثیرگذار در پراکندگی جمعیت، نسبت به گذشته، افزایش چشمگیری داشته است؟
- (۱) عوامل طبیعی و زیستی - نوع آب و هوا
(۲) عوامل زیستی و محیطی - شکل ناهمواری‌ها
(۳) عوامل انسانی و محیطی - محیط زیست
(۴) عوامل طبیعی و انسانی - انسان
- ۶۰- کدام مورد جزء دلایل برخورداری اغلب نقاط ایران از پتانسیل و توانایی بالای جذب و افزایش جمعیت نیست؟
- (۱) موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد در قلب تقاطع ارتباطی خاورمیانه، آسیا و اروپا
(۲) بهره‌مندی از موقعیت ویژه در حوزه تجارت منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای
(۳) برخورداری از اقلیم حاصل چهار فصل
(۴) راه‌ها و خدمات حمل و نقل پیشرفته و ارتباطات گسترده با همه کشورهای دنیا

جامعه‌شناسی

- ۶۱- به ترتیب، روشی که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود، کدام است و شکل و شیوه غیررسمی پاداش و مجازات، بیشتر در کدام موارد زیر انجام می‌شود و هر جهان اجتماعی برای بقا و تداوم خود، چه چیزهایی را به فرد آموزش می‌دهد؟
- (۱) تشویق و تنبیه - دوستان، مدرسه و رسانه‌های گروهی - حقوق و تکالیفی را برعهده دارد
(۲) اقناع - خانواده، همسالان و عموم افراد جامعه - اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی
(۳) اقناع - عموم افراد جامعه، خانواده و مؤسسات اجتماعی - حقوق و تکالیفی را که برعهده دارد
(۴) تشویق و تنبیه - ادارات، پلیس، سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی - اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی
- ۶۲- جاهای خالی هر یک از عبارت‌های زیر، به ترتیب با کدام گزینه کامل می‌شود؟
- (الف) اگر یک جهان اجتماعی، روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد،
(ب) روش مخصوص افرادی است که مطابق ارزش‌ها و قواعد جهان اجتماعی عمل کنند.
(ج) جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از او را تعیین می‌کند.
(د) به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، می‌گویند.
- (۱) فطرت آدمی، تهدید شده و سرکوب می‌شود - پاداش و مجازات - هویت اجتماعی - جامعه‌پذیری
(۲) دوام و بقای آن تهدید می‌شود - تشویق و پاداش - هویت اجتماعی - کنترل اجتماعی
(۳) جامعه، دچار کژروی اجتماعی می‌شود - تنبیه و مجازات - هویت فرهنگی - جامعه‌پذیری
(۴) بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود - تبلیغ و اقناع - هویت فرهنگی - کنترل اجتماعی
- ۶۳- کدام گزینه به ترتیب در ارتباط با «امر به معروف و نهی از منکر» درست می‌باشد، ولی درباره «اقناع» درست نیست؟
- (۱) دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است - فرهنگ‌هایی که ظرفیت منطقی و عقلانی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.
(۲) علی‌رغم اهمیتش، در فرآیندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی نقش چندانی ندارند - هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌های متناسب با آن را بهتر انجام می‌دهند.
(۳) امری همگانی است و همیشه برعهده همه افراد جامعه است - روشی است که به وسیله آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود و با فطرت آدمیان سازگار است.
(۴) روش‌های مختلفی دارد، برخی از روش‌های آن، تبلیغی و برخی دیگر، تشویقی و تنبیهی است - بر پایه منطق و احساسات قوی و عقلانی پایه‌گذاری شده است و با گرایش انسان سازگارتر است.
- ۶۴- کدام پدیده‌های اجتماعی، در بازتولید هویت اجتماعی نقش دارند و در ارتباط با «جهان اجتماعی و تأثیرش در زندگی افراد» کدام یک از عبارت‌های زیر درست نیست؟
- (۱) جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - انسان همانند موجودات دیگر، به صورت غریزی می‌داند چه موقعیتی در جهان اجتماعی دارد و در این موقعیت، چه وظایفی برعهده اوست و باید موقعیتش را بشناسد.
(۲) هنجارهای اجتماعی و ارزش‌های اجتماعی - همواره افرادی هستند که جذب عقاید و ارزش‌های جهان اجتماعی خود نمی‌شوند و نقشی را که نهادها و سازمان‌های مختلف جامعه از آن‌ها انتظار دارند، نمی‌پذیرند.
(۳) جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی - عضویت در جهان اجتماعی، همواره با نظارت و کنترل اجتماعی همراه است و در تمامی بخش‌های جهان اجتماعی، سازوکارهایی برای نظارت بر اعضا وجود دارد.
(۴) هنجارهای اجتماعی و ارزش‌های اجتماعی - هر جهان اجتماعی می‌کوشد تا از طریق آموزش، عقاید و ارزش‌های خود را به گونه‌ای ترویج کند که افراد برای پذیرش آن‌ها قانع شوند.

۶۵- هر فرد در یک جهان اجتماعی متولد می‌شود که به وسیله ایجاد شده است. به فرآیندی که هر فرد برای دنبال می‌کند، جامعه‌پذیری می‌گویند، کنش‌هایی را که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند می‌نامند و شیوه رسمی پاداش و مجازات، بیشتر توسط صورت می‌گیرد.

(۱) نسل‌های قبل از او - جذب عقاید اجتماعی - کنترل اجتماعی - سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی مانند دانشگاه و زندان
(۲) جامعه‌پذیری متفاوت - شکل‌گیری هویت اجتماعی - خرده‌فرهنگ - همسالان و عموم افراد جامعه مانند ادارات و سازمان‌ها
(۳) نسل‌های قبل از او - مشارکت در زندگی اجتماعی - گزینش اجتماعی - سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی مانند ادارات و پلیس
(۴) جامعه‌پذیری متفاوت - حفظ نظارت اجتماعی - ضد فرهنگ - همسالان و عموم افراد جامعه مانند خانواده و دوستان

۶۶- در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به کدام عامل بستگی داشت و در این جوامع، طبقه متوسط جهت کسب اعتبار برای خودش، چه اقدامی انجام می‌داد و نام دیگر طبقه متوسط چه بود؟ (به ترتیب)

(۱) رابطه افراد با زمین - چون از نظر قانونی و اجتماعی، از اهمیت و اعتباری برخوردار بودند و به علت فواید و کارکردهایی که داشتند، توسط عموم مردم به عنوان افراد مفید شناخته می‌شدند - رعیت
(۲) رابطه افراد با زمین - با ارزیابی اشراف، خود را تولیدکننده و مفید ولی اشراف را مصرف‌کننده و سربر جامعه معرفی می‌کرد که پذیرش این معیار، به پیدایش فرهنگ فایده‌گرایی منجر شد - طبقه سوم
(۳) مالکیت ثروت همراه با شغل - پذیرش فرهنگ فایده‌گرایی توسط عموم مردم باعث شد تا همه نسل‌ها برای آن‌ها اعتبار خاصی قائل شوند - طبقه سوم
(۴) مالکیت ثروت همراه با شغل - به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت و یا ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی، آن‌ها را بی اعتبار ساخت - رعیت

۶۷- هر یک از ویژگی‌های زیر، به ترتیب با کدام جوامع یا جهان اجتماعی ارتباط دارند؟

(الف) جهانی که حول ارزش‌های دنیوی و این جهانی شکل می‌گیرد و تحرک اجتماعی را در محدوده همان ارزش‌ها به رسمیت می‌شناسد.
(ب) به جوامعی می‌گویند که امکان تحرک اجتماعی صعودی را برای یک نژاد خاص به رسمیت می‌شناسد.
(ج) در این جوامع، طبقه‌ای از مردم عادی وجود داشت که هویت منفی و پست داشت و شامل صراف، بنا و کفایش می‌شد.
(د) هویت معنوی و دینی افراد در این جوامع، نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد.

(۱) جهان اساطیری - جهان دنیوی - نظام لیبرالیسم - جوامع سرمایه‌داری و لیبرالی
(۲) جهان اساطیری - جوامع جدانژادی - جوامع ارباب و رعیتی - جهان متجدد
(۳) جهان سکولار - جوامع سرمایه‌داری - نظام فئودالیسم - جوامع سکولار و دنیوی
(۴) جهان سکولار - جامعه آپارتاید - جوامع فئودالی غربی - جهان سکولار

۶۸- به ترتیب پاسخ پرسش‌های زیر در کدام گزینه بیان شده است؟

(الف) به مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، چه می‌گویند؟
(ب) اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌های زندگی ناسازگار با عقاید و ارزش‌ها را به دنبال بیاورد، چه آسیبی رخ می‌دهد؟

(ج) تحرک اجتماعی یک فرد نسبت به والدینش، چه نوع تحرکی است؟
(د) کدام یک از روش‌های پاداش و مجازات، آثار و نتایج عمیق‌تری دارد؟

(۱) جامعه‌پذیری - نزول فرهنگی - تحرک اجتماعی صعودی - شیوه رسمی
(۲) امر به معروف و نهی از منکر - تعارض فرهنگی - تحرک اجتماعی درون‌نسل - شیوه رسمی
(۳) جامعه‌پذیری - تعارض فرهنگی - تحرک اجتماعی میان‌نسل - شیوه غیررسمی
(۴) امر به معروف و نهی از منکر - نزول فرهنگی - تحرک اجتماعی برون‌نسل - شیوه غیررسمی

پاسخ هر یک از پرسش‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

(الف) افراد با گذر زمان، در برخورد با محیط اجتماعی خود، چه نوع هویتی به دست می‌آورند؟
(ب) علل درونی تعارضات فرهنگی کدام است؟

(ج) در ارتباط با «دموکراسی کنترل‌شده» در بیان رئیس‌جمهور آمریکا، کدام اصطلاح درست است؟
(د) اساس منع و ترغیب اسلام نسبت به مشاغل و حرفه‌ها چیست؟

(۱) هویت انتسابی - تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر - امکان تحرک اجتماعی صعودی صرفاً برای صاحبان ثروت - آثار مخرب یا سازنده این ترفه‌ها بر تربیت و هویت انسان‌ها

(۲) هویت اکتسابی - نوآوری‌ها و فعالیت‌های اعضای جهان اجتماعی - عدم امکان رأی دادن به قوانین الهی در جوامع سکولار - آثار مخرب یا سازنده ن حرفه‌ها بر تربیت و هویت انسان‌ها

(۳) هویت انتسابی - تأثیرگذاری بر جهان‌های اجتماعی متعدد - امکان تحرک اجتماعی صعودی صرفاً برای صاحبان ثروت - تأثیرات این مشاغل بر بص‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی

(۴) هویت انتسابی - شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد در چارچوب ارزش‌های جامعه - عدم امکان رأی دادن به قوانین الهی در جوامع سکولار - ثیرات این مشاغل بر فرصت‌های پیش روی افراد برای تحرک اجتماعی

۷۰- تحرک اجتماعی چیست و اگر مدیر یک اداره، به جای ارتقا به مدیر کلی، کارمند شود و کارگر یک شرکت، با تحصیل و پشتکار خود، در یکی از رشته‌های مهندسی دانشگاه پذیرفته شود، کدام تحرک اجتماعی را تجربه می‌کنند و افراد چه زمانی، هویت اجتماعی انتسابی خود را به صورت انفعالی می‌پذیرند؟ (به ترتیب)

(۱) وقتی فردی متناسب با هویت اجتماعی جدید، به موقعیت اجتماعی دیگر منتقل می‌شود - تحرک اجتماعی برون‌نسلی - تحرک اجتماعی صعودی - دوره نوجوانی

(۲) جایگاهی است که فرد در جامعه یا در یک گروه اجتماعی دارد - تحرک اجتماعی نزولی - تحرک اجتماعی صعودی - بدو تولد

(۳) کسب هویت‌های جدید، با تغییراتی در موقعیت اجتماعی افراد همراه است - تحرک اجتماعی درون‌نسلی - تحرک اجتماعی عمودی - دوره نوجوانی

(۴) جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر را گویند - تحرک اجتماعی نزولی - تحرک اجتماعی درون‌نسلی - بدو تولد

منطق

۷۱- کدام عبارت در دانش منطق بررسی نمی‌شود؟

(۱) جملات انشایی، قابلیت صدق و کذب ندارند.

(۲) برخی از جملات خبری با واقعیت مطابقت ندارند.

(۳) صرفاً جملات خبری در منطق بررسی می‌شوند.

(۴) چرا وظیفه منطق، جلوگیری از خطای اندیشه است؟

۷۲- چند مورد از گزاره‌های زیر صادق هستند؟

- قالب کلی قضیه حملی، در هر حالتی، یکسان و مشابه نمایش داده می‌شود.

- اجزای قضیه در منطق از نظر مفهومی و اسمی با اجزای ادبی، دقیقاً مشابه‌اند.

- فعل «گشت» در دسته افعال ربطی قابل قبول برای تحلیل منطقی قرار دارد.

- نمی‌توان در قضایای منطقی، هر نوع فعلی را به عنوان رابطه در نظر گرفت.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۷۳- اگر کیفیت یا نسبت یک قضیه حملی را تغییر دهیم، نمی‌توان گفت:

(۱) حتماً تعداد قضایای محصوره آن، کاهش یا افزایش می‌یابد.

(۲) ممکن است یک واقعیت یا عدم واقعیتی را نشان دهد.

(۳) باز هم از شمول تحلیل‌های منطقی خارج نخواهد شد.

(۴) باز هم به ثبوت یا نفی چیزی برای چیزی حکم می‌شود.

۷۴- کدام گزینه درباره دو قضیه «رتبه‌های برتر کنکور، اغلب از مدارس نمونه دولتی هستند» و «دانشجویان ایرانی همگی نخبه‌اند» درست نیست؟

(۱) نسبت هر دو قضیه، هر چه باشد، دامنه مصادیق موضوع، در هر دو قضیه یکسان نیست، زیرا «سور» این دو، متفاوت است.

(۲) هر دو قضیه، از نظر دامنه مصادیق، کاملاً متفاوت‌اند، زیرا سور «همگی» و «اغلب» بر دامنه مصادیق یکسان دلالت نمی‌کنند.

(۳) از نظر صورت منطقی، هر دو قضیه «موجب کلیه» هستند و بنابراین دامنه مصادیق موضوع آن‌ها یکسان در نظر گرفته می‌شود.

(۴) اگر فقط کیفیت هر دو قضیه را از «موجب» به «سالیه» تغییر دهیم، دامنه مصادیق موضوع هر دو قضیه، باز متفاوت خواهند بود.

۷۵- کدام عبارت از جهت نوع قضیه حملی با بقیه متفاوت است؟

(۱) تصمیم‌هایی در این جلسه گرفت که قابل اجرا نیست.

(۲) «اکثر کسانی که در این آزمون شرکت کردند»، قبول شدند.

(۳) آن سه طرح پیشنهادی امروز دولت، اصلاً اقتصادی نبود.

(۴) هر پدیده‌ای که در جهان طبیعت رخ می‌دهد، علتی دارد.

۷۶- کدام عبارت درباره «احکام قضایا» درست است؟

(۱) در هر دو رابطه منطقی «تداخل» و «عکس مستوی»، برخلاف دو رابطه «تضاد» و «تناقض»، آن‌چه تغییر نمی‌کند، کیفیت قضیه است.

(۲) عکس مستوی، رابطه‌ای میان قضایای محصوره و شخصیه است و ضرورتاً از جابه‌جایی موضوع و محمول یک قضیه حملی به دست می‌آید.

(۳) در عکس مستوی، از صدق قضیه اخص می‌توان به صدق قضیه اعم پی برد، اما از صدق قضیه اعم نمی‌توان به صدق قضیه اخص پی برد.

(۴) چهار قضیه محصوره از نظر صدق و کذب و تغییر کمیت و کیفیت، حداکثر دارای چهار رابطه با یکدیگرند که آن‌ها را «مربع تقابل» می‌نامند.

۷۷- A و B به ترتیب باید کدام یک از محصورات چهارگانه باشند تا شرط‌های «الف» و «ب» در مورد آن‌ها صادق باشد؟

الف) اگر متضاد متناقض متداخل A با خود A برابر شود.

ب) اگر نقیض B را عکس کنیم، قضیه حاصل با خود B در رابطه تناقض باشد.

(۱) سالیه جزئیه - موجب کلیه یا سالیه کلیه

(۲) موجب جزئیه یا سالیه جزئیه - سالیه جزئیه

(۳) موجب کلیه یا سالیه کلیه - موجب جزئیه

(۴) موجب کلیه یا سالیه کلیه - سالیه جزئیه

۷۸- مضمون کدام گزاره را می‌توان براساس قانون صدق و کذب تداخل پذیرفت؟

(۱) اگر بدانیم گزاره «هیچ درخت سیبی میوه‌دار نیست» کاذب است، می‌توان پذیرفت که «بعضی از درختان سیب میوه‌دار هستند».

(۲) اگر بدانیم گزاره «برخی از آثار حافظ، مضامین زیبا دارند» صادق است، می‌فهمیم که «همه آثار حافظ، زیباترین مضامین را دارند».

(۳) اگر به درستی گزاره «هیچ دانشمندی نظریه پرداز نبوده است» پی ببریم، درمی‌یابیم که «بعضی از دانشمندان نظریه پرداز نبوده‌اند».

(۴) اگر بدانیم گزاره «بعضی از معلمان در جلسه شرکت نکردند» صادق است، نتیجه می‌گیریم که «هیچ معلمی در جلسه شرکت نکرد».

۷۹- «آوردن مثال نقض» به چه معناست و هدف اصلی آن چیست؟

- ۱) ارائه نمونه‌ای که استثنایی جزئی و قابل اغماض در قانون کلی نشان دهد - تعمیم یک مورد خاص به یک قانون کلی
- ۲) ارائه نمونه‌ای که نشان دهد محمول درباره حداقل یک فرد از موضوع صادق نیست - ابطال یک حکم و ادعای کلی
- ۳) ارائه نمونه‌ای که استثنایی جزئی و قابل اغماض در قانون کلی نشان دهد - نفی و ابطال یک ادعای کلی
- ۴) ارائه نمونه‌ای که نشان دهد محمول درباره همه افراد موضوع صادق نیست - تعمیم یک مورد خاص به یک قانون کلی

۸۰- در کدام گزینه، قاعده عکس مستوی به درستی رعایت نشده و مغالطه ایهام انعکاس صورت گرفته است؟

- ۱) هیچ مرواریدی، ارزان نیست؛ بنابراین هیچ چیز ارزانی، مروارید نیست.
- ۲) همه پرنده‌ها مهاجر پرواز می‌کنند؛ پس هر چه پرواز کند، پرنده مهاجر است.
- ۳) برخی مدیران تحصیل کرده‌اند؛ پس برخی تحصیل کرده‌ها مدیران هستند.
- ۴) تمام مربیان ورزشی سالم‌اند؛ پس برخی افراد سالم، مربی ورزشی هستند.

- ۱۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.
- ۲۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.
- ۳۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.
- ۴۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.
- ۵۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.
- ۶۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.
- ۷۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.
- ۸۷- کدام یک از گزاره‌های زیر، گزاره‌ای کلی است؟
 ۱) این کتاب، جلد اول مجموعه است.
 ۲) این کتاب، جلد دوم مجموعه است.
 ۳) این کتاب، جلد سوم مجموعه است.
 ۴) این کتاب، جلد چهارم مجموعه است.

آزمون شماره (۱۶)
جمعه
۱۴۰۴/۱۲/۰۱

دفترچه
شماره ۲

آزمون‌های سراسر گاج

گزینه دروس را انتخاب کنید.

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۱۴۰۵
پاسخنامه دهم انسانی
دوره دوم متوسطه

برای ورود به
مدرسه مجازی گاج
اسکن کنید.

نام و نام خانوادگی:	شماره داوطلبی:
تعداد سؤالاتی که باید پاسخ دهید: ۸۰	مدت پاسخگویی: ۸۵ دقیقه

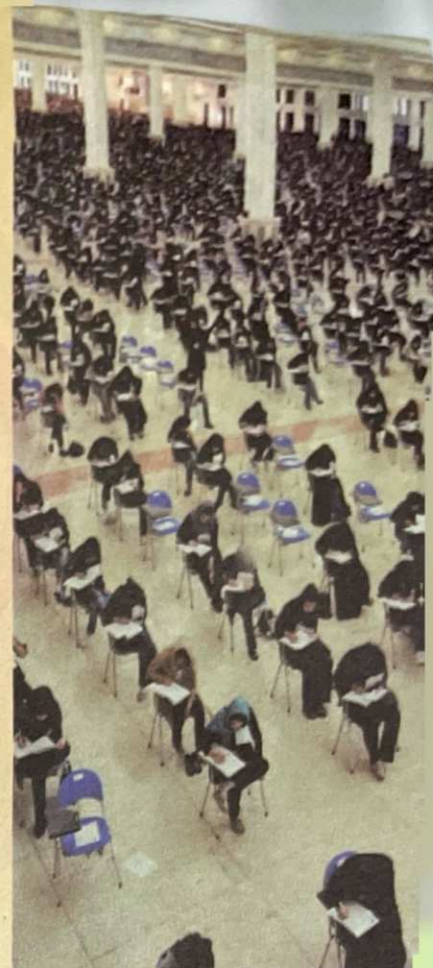
عناوین مواد امتحانی آزمون گروه آزمایشی علوم انسانی، تعداد سؤالات و مدت پاسخگویی

ردیف	مواد امتحانی	تعداد سؤال	شماره سؤال از تا	مدت پاسخگویی
۱	ریاضیات	۱۰	۱	۱۵ دقیقه
۲	اقتصاد	۱۰	۱۱	۱۰ دقیقه
۳	علوم و فنون ادبی	۱۰	۲۱	۱۰ دقیقه
۴	زبان عربی (اختصاصی)	۱۰	۳۱	۱۰ دقیقه
۵	تاریخ	۱۰	۴۱	۱۰ دقیقه
۶	جغرافیا	۱۰	۵۱	۱۰ دقیقه
۷	جامعه‌شناسی	۱۰	۶۱	۱۰ دقیقه
۸	منطق	۱۰	۷۱	۱۰ دقیقه

هنگام تکثیر و انتشار سؤالات به هر روش (الکترونیکی و ...) قبل و یا بعد از برگزاری آزمون، برای تمامی اشخاص محقیقی و حقوقی ممنوع است (متن با ذکر منبع) و متخلفین تمت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

آزمون‌های سراسری گاج

دروس	طراحان	ویراستاران علمی
ریاضی و آمار	رئوف مهرخواه	محدثه کارگرفرد ندا فرهختی - مینا نظری - زهرا ساسانی
اقتصاد	احمد منصوری	مریم پارسائیان
علوم و فنون ادبی	حسین حسینی بیدختی	فتح‌اله طالشی - سکینه کنفی
عربی	شاهو مرادیان	عاطفه دستخوش
تاریخ	آزاده میرزایی	مریم پارسائیان
جغرافیا	الهام میرزایی	
جامعه‌شناسی	سیروس نبی‌زاده	مریم پارسائیان
منطق	حیدر جلالی	

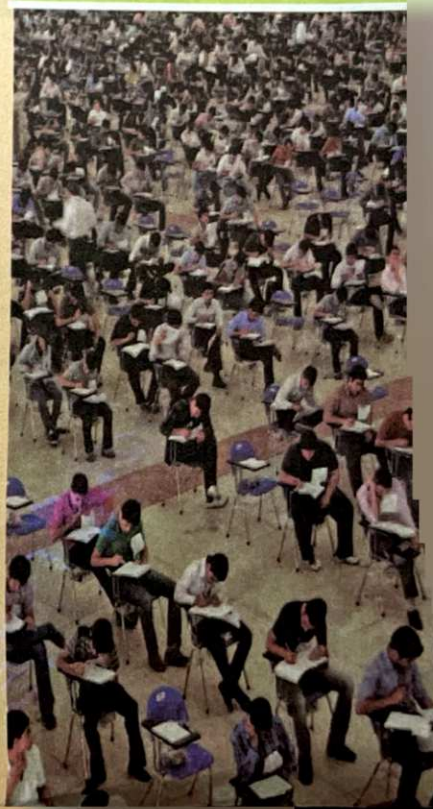

روشگاه مرکزی گاج: تهران - خیابان انقلاب
نیش بازارچه کتاب

اطلاع‌رسانی و ثبت‌نام ۰۲۱-۶۴۲۰

نشانی اینترنتی www.gaj.ir

آزماده - آزمون
مدیریت آزمون: ابوالفضل مزرعتی
بازبینی و نظارت نهایی: سارا نظری
برنامه‌ریزی و هماهنگی: سارا نظری
بازبینی دفترچه: بهاره سلیمی
ویراستاران فنی: ساناز فلاحي - مریم پارسائیان - فاطمه عبدالله‌خانی - نوشین تاکي
صفحه‌آرا: فرهاد عبدی
طراح شکل: آرزو گل‌فر
حروف‌نگاران: ربابه الطافی - فرزانه رجبی - فاطمه میرزایی - لیلا نعمت‌پور

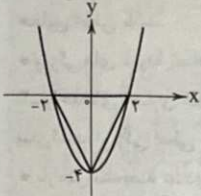

۲ ابتدا سهمی مورد نظر را رسم می‌کنیم.

$$x_S = -\frac{b}{2a} = 0, y_S = 0^2 - 4 = -4 \Rightarrow S(0, -4)$$

حال طول نقاط برخورد سهمی با محور x ها را به دست می‌آوریم:

$$x^2 - 4 = 0 \Rightarrow (x-2)(x+2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=2 \Rightarrow (2,0) \\ x=-2 \Rightarrow (-2,0) \end{cases}$$

قاعده (فاصله نقاط برخورد با محور x ها) و ارتفاع مثلث ایجاد شده در نمودار فوق برابر ۴ می‌باشد، پس مساحت آن برابر است با:

$$S = \frac{4 \times 4}{2} = 8$$

دورنگامه

- ۱ جهت رسم یک سهمی حداقل ۳ نقطه مورد نیاز است. یکی از آن‌ها رأس سهمی می‌باشد و ۲ نقطه دیگر به صورت دلخواه در دو طرف رأس باید انتخاب شوند.
- ۲ در صورت نیاز محل برخورد سهمی با محورهای مختصات را حساب می‌کنیم.

۳ اگر او یک محوطه مستطیل شکل را با ۱۴ متر طناب محصور کند یعنی یک مستطیل با محیط ۱۴ متر ساخته است. در صورتی این مستطیل می‌تواند بیشترین مساحت را داشته باشد که مربع باشد. در این صورت محیط مربع برابر ۱۴ می‌باشد. پس ضلع آن $\frac{14}{4} = 3.5$ متر و مساحت آن $3.5^2 = 12.25$ متر مربع می‌باشد.

دورنگامه

از بین مستطیل‌ها با محیط یکسان، مستطیلی بیشترین مساحت را دارد که طول و عرض آن برابر باشد، به عبارت دیگر مربع باشد. محیط هر مربع به ضلع a برابر $4a$ و مساحت آن برابر a^2 می‌باشد.

۵ تابع درآمد به صورت $R(x) = -\frac{1}{4}x^2 + 5000x + 5000000$ و تابع هزینه به صورت $C(x) = 2000x + 9000000$ می‌باشد. پس تابع سود برابر است با:

$$\begin{aligned} P(x) &= R(x) - C(x) \\ &= -\frac{1}{4}x^2 + 5000x + 5000000 - (2000x + 9000000) \\ &= -\frac{1}{4}x^2 + 3000x - 4000000 \end{aligned}$$

$$x_S = -\frac{b}{2a} = \frac{-3000}{2(-\frac{1}{4})} = 3000$$

دورنگامه

تفاضل هزینه از درآمد را سود (ضرر) می‌نامیم. به عبارت دیگر «هزینه - درآمد = سود یا ضرر» یا « $P(x) = R(x) - C(x)$ » اگر تابع هزینه درجه اول باشد به صورت $C(x) = ax + b$ می‌باشد که در آن a هزینه تولید هر واحد کالا و b هزینه اولیه یا هزینه ثابت است. اگر $P(x) = ax^2 + bx + c$ باشد و مختصات رأس آن به صورت (x_S, y_S) باشد، مقدار یا تعداد کالای تولید شده می‌باشد که با آن به سود بیشینه می‌رسیم و y_S سود بیشینه است.

ریاضیات

۱ یا توجه به مماس بودن خط $y = 16$ بر سهمی درمی‌یابیم که عرض رأس سهمی برابر ۱۶ و با توجه به محور تقارن سهمی درمی‌یابیم که طول رأس سهمی برابر ۳ می‌باشد پس مختصات رأس سهمی به صورت $S(-3, 16)$ می‌باشد:

$$\begin{aligned} x_S = -3 \Rightarrow -\frac{b}{2a} = -3 \Rightarrow \frac{-(-6)}{2a} = -3 \Rightarrow \frac{6}{a} = -3 \Rightarrow a = -2 \\ \Rightarrow f(x) = -x^2 - 6x + c \xrightarrow{(-3, 16)} -(-3)^2 - 6(-3) + c = 16 \\ \Rightarrow -9 + 18 + c = 16 \Rightarrow c = 16 - 9 \Rightarrow c = 7 \end{aligned}$$

پس معادله سهمی مورد نظر به صورت $y = -x^2 - 6x + 7$ می‌باشد.

طول نقاط برخورد سهمی با محور x ها ریشه‌های معادله $-x^2 - 6x + 7 = 0$ می‌باشند که می‌توان مجموع آن‌ها را به صورت زیر محاسبه کرد:

$$S = -\frac{b}{a} = \frac{-(-6)}{-1} = -6$$

دورنگامه

- ۱ اگر خط افقی $y = k$ در نقطه رأس سهمی بر نمودار یک سهمی مماس شود، در این صورت عرض رأس سهمی برابر با k می‌باشد.
- ۲ محور تقارن یک سهمی، یک خط عمودی است که از رأس سهمی عبور می‌کند و معادله آن به صورت $x = -\frac{b}{2a}$ می‌باشد.
- ۳ جهت مشخص کردن محل برخورد سهمی $y = ax^2 + bx + c$ با محور x ها باید معادله $ax^2 + bx + c = 0$ حل شود و ریشه‌های این معادله در صورت وجود، طول نقاط برخورد سهمی با محور x ها می‌باشد.

۲ معادله زیر را جهت محاسبه طول نقاط برخورد تشکیل می‌دهیم:

$$\begin{aligned} x^2 - 3x + 2 &= -x^2 + x + 2 \Rightarrow 2x^2 - 4x = 0 \\ \Rightarrow 2x(x-2) &= 0 \Rightarrow \begin{cases} 2x = 0 \Rightarrow x = 0 \\ x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2 \end{cases} \end{aligned}$$

با جایگذاری طول نقاط برخورد در معادله یکی از سهمی‌ها، عرض نقاط برخورد به دست می‌آید:

$$x = 0 : y = 0^2 - 3(0) + 2 = 2 \Rightarrow A(0, 2)$$

$$x = 2 : y = 2^2 - 3(2) + 2 = 0 \Rightarrow B(2, 0)$$

حال شیب خط گذرنده از نقاط فوق را محاسبه می‌کنیم:

$$\text{شیب} = \frac{y_B - y_A}{x_B - x_A} = \frac{0 - 2}{2 - 0} = \frac{-2}{2} = -1$$

دورنگامه

- ۱ جهت تشخیص محل برخورد دو سهمی $f(x)$ و $g(x)$ ابتدا معادله $f(x) = g(x)$ را تشکیل می‌دهیم. تعداد ریشه‌های این معادله، تعداد نقاط برخورد این دو سهمی را نشان می‌دهد و مقادیر طول نقاط برخورد همان ریشه‌های معادله می‌باشد. جهت پیدا کردن عرض نقاط برخورد، ریشه‌های به دست آمده را در یکی از معادلات جایگذاری می‌کنیم.
- ۲ شیب خط گذرنده از دو نقطه $A(x_1, y_1)$ و $B(x_2, y_2)$ با شرط $x_2 \neq x_1$ از رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$m = \frac{y_2 - y_1}{x_2 - x_1}$$

۱۰ نوع و مقیاس متغیرهای ذکرشده، در گزینه (۲) به درستی آمده است.
قد بلندترین بازیکن بسکتبال برحسب متر: کمی نسبی - دمای شهر رشت: کمی
فاصله‌ای - مقطع تحصیلی: کیفی ترتیبی - مقام مسابقات محلی: کیفی ترتیبی

اقتصاد

۱۱ وقتی یک اقتصاد منابع غیرفعال دارد، می‌تواند با استفاده از آن
منابع غیرفعال، کالا و خدمات زیادی تولید کند.

درسنامه

منابع غیرفعال و منحنی مرز امکانات تولید

- کاهش تولیدات ————— موجب ————— رکود اقتصادی ————— نیاز کم‌تر به کارگران و سرمایه ————— از منابع برای تولید کالا و خدمات استفاده حداکثری نمی‌شود ————— در نتیجه ————— اقتصاد زیر مرز امکانات تولید قرار می‌گیرد.
- در این شرایط، منابع بیکار سبب می‌شود کشور زیر مرز امکانات تولید قرار گیرد.
- دلیل قرار گرفتن زیر مرز امکانات تولید:
- شاید برخی کارخانه‌ها بسته شده‌اند.
- برخی کارگرها بیکار هستند.
- وقتی اقتصاد منابع غیرفعال دارد، می‌تواند با استفاده از منابع غیرفعال، کالا و خدمات زیادی تولید کند.
- وقتی اقتصاد منابع غیرفعال دارد، هیچ احتیاجی به انتقال منابع از تولیدات یک کالا به تولید کالای دیگر نیست.

۱۲ بررسی عبارات نادرست:

- ج) وقتی اقتصاد یک کشور منابع غیرفعال دارد، لازم نیست منابع از تولید یک کالا به تولید کالای دیگر انتقال یابند.
- د) گاهی به دلایل مختلف، نرخ بیکاری از مقدار واقعی‌اش فاصله می‌گیرد، ولی در هر صورت بهترین سنجه برای مشخص شدن وضعیت بیکاری در جامعه است.

درسنامه

بازار نیروی کار

- عرضه‌کنندگان نیروی کار ————— کارگرانی هستند که با نیروی کار بدنی یا فکری خود، محصول یا خدمتی را تولید می‌کنند و حاضرند کار خود را در اختیار تقاضاکنندگان قرار دهند.
- تقاضاکنندگان نیروی کار ————— صاحبان شرکت‌ها و کارخانه‌ها یا سرمایه‌گذارانی هستند که نیروی کار را استخدام می‌کنند و گاهی در اقتصاد به آن‌ها کارفرما هم می‌گویند.
- در بازار نیروی کار، میان قیمت نیروی کار که نام آن دستمزد است، با میزان عرضه و تقاضای نیروی کار ارتباط وجود دارد:
دستمزد ↑ عرضه نیروی کار ↑ تقاضای نیروی کار ↓
دستمزد ↓ عرضه نیروی کار ↓ تقاضای نیروی کار ↑

۱۳

جمعیت زیر ۱۵ سال - جمعیت کل کشور = جمعیت بالای ۱۵ سال
 $\Rightarrow 58,000,000 - 21,000,000 = 37,000,000$
 جمعیت غیرفعال - جمعیت بالای ۱۵ سال = جمعیت فعال
 $37,000,000 - 12,000,000 = 25,000,000$
 جمعیت شاغل - جمعیت فعال = جمعیت بیکار
 $25,000,000 - 9,500,000 = 15,500,000$

۱۶ گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) طبق متن کتاب درسی نادرست می‌باشند، اما گزینه (۱) درست است.

درسنامه

- به مطالب استخراج شده از متن کتاب درسی توجه کنید:
- حتی یک روش آماری مناسب، نمی‌تواند دقیق‌تر یا صحیح‌تر از داده‌ها و حقایق اصلی باشد.
- ویژگی‌های نمونه تصادفی: ۱- اندازه آن متناسب با اندازه جامعه باشد، ۲- واحدهای آماری کاملاً شانسی انتخاب شوند، ۳- واحدهای آماری بیان‌کننده ویژگی اصلی جامعه باشند.
- پارامتر مشخصه عددی مربوط به جامعه و آماره مشخصه عددی مربوط به نمونه است. مقدار این مشخصه‌ها می‌تواند با هم برابر یا یکی بزرگ‌تر از دیگری باشد.

۱۷ با توجه به تعریف گفته شده برای پارامتر و آماره داریم:

$$\frac{\text{تعداد دایره‌ها}}{\text{تعداد کل اشکال}} = \frac{9}{20} = 0.45 = \text{پارامتر دایره‌ها}$$

$$\frac{\text{تعداد دایره‌ها در نمونه}}{\text{تعداد کل اشکال در نمونه}} = \frac{3}{8} = \text{آماره دایره‌ها}$$

درسنامه

- پارامتر، مشخصه عددی مربوط به جامعه و آماره، مشخصه عددی مربوط به نمونه است. با توجه به این تعریف، نسبت تعداد یک شی در کل، میانگین، انحراف معیار و ... اگر برای جامعه تعریف شوند، پارامتر و اگر برای نمونه تعریف شوند، آماره نام دارند.

۱۸ روش‌های ذکرشده برای گزینه‌های (۱)، (۲) و (۳) درست می‌باشند، اما در گزینه (۴) مصاحبه روش بهتری برای گردآوری داده‌ها می‌باشد.

درسنامه

- روش‌های گردآوری داده‌های آماری:
- ۱ مشاهده یا آزمایش: گردآوری داده‌ها بدون نیاز به فرد پاسخگو
- ۲ مصاحبه: گردآوری داده‌ها درباره موضوعاتی که نیاز به نظر متخصصان دارد.
- ۳ پرسشنامه: گردآوری داده‌ها به کمک پرسش‌های از پیش تعیین شده، مرسوم‌ترین روش گردآوری داده‌ها از مردم.
- ۴ دادگان‌ها: گردآوری از میان داده‌های از پیش تهیه شده.

۱۹ متغیرهای «وزن یک صندوق میوه»، «گنجایش آب یک مخزن» و «سرعت فرود یک هواپیما» نسبی هستند.

درسنامه

- متغیرهای آماری ۲ نوع می‌باشند: ۱- متغیرهای کیفی (از جنس عدد یا غیرعدد) ۲- متغیرهای کمی (از جنس عدد)
- متغیرهای کیفی دارای دو مقیاس اسمی و ترتیبی می‌باشند و متغیرهای کمی دارای دو مقیاس فاصله‌ای و نسبی. متغیرهای اسمی فقط قابلیت تفکیک داده‌ها را دارند. مقیاس ترتیبی علاوه بر تفکیک، قابلیت مرتب کردن داده‌ها را دارد. مقیاس فاصله‌ای علاوه بر قابلیت‌های ذکرشده دارای قابلیت بامعنا بودن اختلاف مقادیر می‌باشد. نسبی نیز در کنار تمام قابلیت‌های قبل، قابلیت با معنا بودن نسبت داده‌ها را دارد.

دورنامه

- افراد کالاهای اضافی خود را با کالای مورد نیاز خود معاوضه و مبادله می‌کردند.

- معایب:

۱- از بین رفتن و فاسد شدن برخی کالاهای طبیعی مبادلات گسترده

۲- مشخص نبود چه مقدار از یک کالا در برابر چه تعداد کالای دیگر مبادله شود. (نبود معیار سنجش)

۳- مراجعه به دهان نفر و دهان مبادله کالا به کالا جهت تأمین یکی از نیازها (عدم تمایل همزمان به مبادله)

- در هر منطقه، کالایی خاص و پرتعداد که خواهان بیشتری داشت، وسیله مبادله محسوب می‌شد.

- ساکنان هر منطقه، کالاهای اضافی خود را با این کالاهای (کالای خاص) معاوضه

می‌کردند زیرا - اطمینان داشتند با دادن این کالاهای می‌توانند کالای مورد نیاز خود را دریافت کنند.

- کالاهای خاص پرتعداد به عنوان اولین پول و وسیله مبادله مورد استفاده قرار می‌گرفت.

مثال:

- ایران - غلات

- تبت - چای

- هندوستان - صدف

- روسیه - پوست سمور

مبادله کالا با کالا
(پایاپای = تهاتری)

کالا به عنوان اولین
وسیله مبادله

الف) بشر برای گریز از مشکلات تهاتری، از کالاهایی بادوام و فاسدشدنی و قابل تقسیم به تکه‌های کوچک و پرتعداد به عنوان نخستین پول در معاملات خود استفاده کرد.

ب) استفاده از برخی فلزات مثل طلا و نقره در معاملات موجب گسترش تجارت در داخل کشورها و بین ملت‌ها شد و فعالیت‌هایی از قبیل دریانوردی و حمل و نقل را رونق بخشید.

۱۸ | ۲

$$\text{درصد } ۲۵ = \frac{۳۸۶,۰۰۰ - ۳۰۹,۰۰۰}{۳۰۹,۰۰۰} \times ۱۰۰ = ۲۵$$

تورم کالای C

چون صورت سؤال بیان کرده نرخ تورم در قیمت سه کالا یکسان است، برای کالای A و B نیز از نرخ تورم کالای C استفاده می‌کنیم.

$$\frac{۲۵}{۱۰۰} = \frac{۳۸,۵۴۰ - \text{قیمت قدیم}}{\text{قیمت قدیم}} \Rightarrow \frac{۲۵}{۱۰۰} = \frac{۳۸,۵۴۰ - x}{x}$$

$$\Rightarrow ۲۵x = ۳,۸۵۴,۰۰۰ - ۱۰۰x \Rightarrow ۱۲۵x = ۳,۸۵۴,۰۰۰$$

$$x = \frac{۳,۸۵۴,۰۰۰}{۱۲۵} = ۳۰,۸۳۲$$

به همین ترتیب در خصوص کالای B عمل می‌کنیم:

$$\frac{۲۵}{۱۰۰} = \frac{x - ۵۲,۹۰۰}{۵۲,۹۰۰} \Rightarrow ۱,۳۲۲,۵۰۰ = ۱۰۰x - ۵,۲۹۰,۰۰۰$$

$$\Rightarrow ۶,۶۱۲,۵۰۰ = ۱۰۰x \Rightarrow x = \frac{۶,۶۱۲,۵۰۰}{۱۰۰} = ۶۶,۱۲۵$$

نرخ بیکاری هم از فرمول زیر به دست می‌آید:

$$۱۰۰ \times \frac{\text{جمعیت بیکار}}{\text{جمعیت فعال}} = \text{نرخ بیکاری}$$

$$\Rightarrow \frac{۱۵,۵۰۰,۰۰۰}{۲۵,۰۰۰,۰۰۰} = ۶۲ \text{ درصد}$$

عبارت «فناوری و ساختار تولیدی همیشه در حال تغییر است و مهارت‌های برخی افراد ممکن است تقاضا نداشته باشد» مربوط به بیکاری ساختاری است.

۱۲ | ۲

دورنامه

انواع بیکاری

نوع بیکاری	تعریف
بیکاری اصطلاحی	این نوع بیکاری شامل این افراد می‌شود: - کسانی که شغل قبلی خود را به امید یافتن شغلی بهتر رها کرده و در جست‌وجو هستند. - کسانی که به تازگی در حال ورود به بازار کار هستند. توجه: این نوع بیکاری کوتاه‌مدت است و در همه کشورها وجود دارد.
بیکاری فصلی	زمانی اتفاق می‌افتد که کارگران به دلیل تغییرات فصلی، شغل خود را از دست بدهند. مثال: کارگران ساختمانی و کشاورزان در فصل زمستان
بیکاری ساختاری	ناشی از عدم تطبیق بین افراد جویای کار و انواع شغل‌های موجود است به دلایلی از جمله عدم تطابق مهارت‌هاست. مثال: نیروی کار ساده در اقتصاد وجود دارد ولی نیروی کار متخصص مورد نیاز است.
بیکاری دوره‌ای	بیکاری‌ای که هنگام رکود اقتصادی رخ می‌دهد. در دوره رکود - تولید کاهش می‌یابد: - شرکت‌ها استخدام خود را متوقف می‌کنند. یا - بخشی از نیروهای خود را بیکار می‌کنند.

۱۵ | ۳ روش کلی در تعیین میزان فقر، آن است که نیازمندی‌های افراد و یا خانوارها را با توانمندی‌های آنان برای دستیابی به آن نیازها مقایسه کنیم.

۱۶ | ۳ بشر برای حل مشکلات مبادله پایاپای، از کالاهای بادوام و فاسدشدنی و قابل تقسیم به تکه‌های کوچک و پرتعداد استفاده کرد که در هر منطقه، کالایی خاص پرتعداد بود. در ایران، غلات؛ در هندوستان، صدف؛ در تبت، چای و در روسیه، پوست سمور خواهان بیشتری داشت.

علوم و فنون ادبی

۲۱ / ۲

دورسنامه

آثار نثر دوره سامانی

- ۱ ترجمه تفسیر طبری
- ۲ تاریخ بلعمی
- ۳ التفهیم
- ۴ شاهنامه ابومنصوری

آثار نثر دوره غزنوی و سلجوقی

- ۱ تاریخ بیهقی
- ۲ قابوس نامه
- ۳ سفرنامه ناصر خسرو
- ۴ سیاست نامه
- ۵ کیمیای سعادت
- ۶ کشف المحجوب

بخش اول گزینه (۴) مربوط به ویژگی های ادبی سبک خراسانی

است.

دورسنامه

ویژگی های زبانی شعر سبک خراسانی

- ۱ سادگی زبان شعر
- ۲ کم بودن لغات عربی - به جز اصطلاحات دینی و علمی و لغات بیگانه در مقایسه با دوره های بعد؛
- ۳ تفاوت تلفظ برخی از کلمات در مقایسه با زبان امروز مثلاً یک - هزار / یک - هزار
- ۴ کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات در مقایسه با دوره های بعد؛ گبر - جوشن
- ۵ استفاده از دو نشانه برای یک مضمّن، مانند «زدش بر زمین بر به کردار شیر»

ویژگی های فکری شعر سبک خراسانی

- ۱ روح شادی و نشاط و خوش باشی، در شعر غلبه دارد؛
- ۲ شعر واقع گراست و توضیحات عمدتاً طبیعی، ساده، محسوس و عینی است؛
- ۳ معشوق عمدتاً زمینی است.
- ۴ بیشتر روح حماسه بر ادبیات این دوره حاکم است؛
- ۵ اشعار پندآموز و اندرزگونه این دوره ساده است و جنبه عملی و دستوری دارد؛
- ۶ مضمون عمده اشعار این سبک، حماسه، مدح و اندرز و ... است.
- ۷ فکر و کلام ساده است؛ یعنی هنوز با پیچیدگی های عرفانی، حکمی و اندیشه های فلسفی در نیامیخته است.

سبک خراسانی برخسب زمان، به سه سبک فرعی؛ سامانی، غزنوی

و سلجوقی تقسیم می شود که ویژگی های مشترکی دارند.

۱۹ / ۲ الف) خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله های بانکی، از مصادیق پرداخت های آینده است.

ب) با پول می توان ارزش کالاها را مشخص کرد و سپس ارزش نسبی آن ها را با هم سنجید؛ بنابراین در این جا پول وسیله سنجش ارزش است.

ج) در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می تواند وسیله مناسبی برای پرداخت های آینده باشد که این وظیفه پول در روزگار ما بسیار محسوس است؛ زیرا بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت های آینده صورت می گیرد.

دورسنامه

وظایف پول

وظایف	توضیحات
وسيلة	- افراد هنگام خرید و فروش پول می پردازند.
پرداخت در	- دیگران هنگام فروش کالا یا خدمات، پول را می پذیرند.
مبادلات	- نقش اصلی پول در مبادلات، آسان سازی مبادله است.
وسيلة	- با پول می توان ارزش کالاها را مشخص کرد.
سنجش	- با پول می توان ارزش نسبی کالاها را با هم سنجید.
ارزش	- پول، کار خرید و فروش و تبدیل قیمت ها را به یک دیگر آسان می کند.
	- کشورها دارای واحد ارزش خاص خود هستند.
	مثال: واحد پول آمریکا دلار و ایران ریال (تومان) است.
وسيلة	- افراد تمایل دارند برخی اوقات بخشی از ثروت و دارایی خود را به شکل پول نگه دارند.
پس انداز و	- علاوه بر مخارج روزمره، برخی مخارج غیرقابل پیش بینی اند و افراد همواره باید مقداری پول را برای رفع نیازهای آینده خود، پس انداز و نگهداری کنند.
حفظ ارزش	- در صورتی که پول بتواند حفظ ارزش کند، می تواند وسیله مناسبی برای پرداخت آینده باشد.
وسيلة	- این وظیفه پول در روزگار ما کاملاً محسوس است زیرا
پرداخت های	بیشتر معاملات تجاری در مقابل پرداخت های آینده صورت می گیرد.
آینده	- خرید اقساطی و رد و بدل کردن حواله های بانکی از همین نوع هستند.

۲۰ / ۳ گاهی علت به وجود آمدن تورم در جامعه، نابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد است که این فزونی تقاضا بر عرضه، به صورت افزایش قیمت ها بروز می کند. هم چنین اگر افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید ماهنگ نباشد، می تواند سبب تورم شود. علاوه بر این، نوسانات نرخ ارز نیز بر ش پول ملی ما اثر منفی دارد و منجر به کاهش قدرت خرید پول ملی و در آن منجر به تورم می شود.

دورسنامه

۲۱ / ۳ **وجه:** نابرابری عرضه و تقاضا در صورتی موجب ایجاد تورم می شود که با افزایش قیمت ها شود؛ یعنی کمبود عرضه و مازاد تقاضا.

یا	ز	دَس	ت	گر	دَوَل	ج	یح	ر	ها	ب	را	مَد
گر	نی	آ	زَلَّ	ق	وا	ر	نی	می	ک	ن	د	کَم
-	-	U	-	U	-	-	-	-	U	-	-	-

۲۷/ ۳ تقطیع هجایی سایر گزینه‌ها با حذف همزه:

طا	وو	سا	ت	شِی	پَر
-	-	-	U	-	-

زَلَّ	شد	ب	ها	ر	رن	گِی
-	-	U	-	U	-	-

عی	دی	س	تا	س	ما	را
-	-	U	-	U	-	-

گر	ک	سی	را	زَع	ف	ران	شا	دی	ف	زا	یَد	گو	ف	زای
-	-	U	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-	-

توجه: در گزینه (۳) ترکیب (به کف آمد) فاقد حذف همزه است. (۱) «متکی به خود بودن و

با دست رنج خود زندگی کردن» مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۱): «متکی به خود بودن و

مفهوم ابیات سایر گزینه‌ها:

(۲) به دیگران کمک کردن و دستگیری از دیگران از خود حمایت کردن است.

(۳) میهمان رزق خود را می‌آورد.

(۴) رزق و روزی اولیای حق مقرر است.

۳۰/ ۳ مفهوم مشترک بیت سؤال و گزینه (۳): «توصیه به کرم و عدل

به زیردستان»

مفهوم ابیات سایر گزینه‌ها:

(۱) به ظالمان فرصت بیشتری برای جبران داده می‌شود.

(۲) توصیه به غافل نبودن از حال زیردستان

(۴) توصیه به غافل نبودن از حال زیردستان

زبان عربی (اختصاصی)

■ مناسب‌ترین گزینه را در جواب برای ترجمه یا تعریف یا مفهوم یا واژگان مشخص

کن (۳۷-۳۱):

۳۱/ ۴ ترجمه کلمات مهم: لا تَسْتَطِيعُ: نمی‌تواند / الجریاء: آفتاب‌پرست /

أَنْ تَحْرُكَ: حرکت بدهد / تُدَيِّرُ: می‌چرخاند

بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) هر وقت (← در یک زمان، چشمش (← چشمانش؛ «عَیْنِهَا» در اصل «عَیْنِینِ» ها» است و مثنی داریم، «که می‌خواهد» اضافی است.

(۲) جغد (← آفتاب‌پرست)، نمی‌توانست (← نمی‌تواند؛ «لا تَسْتَطِيعُ» مضارع است، تکان بخورد (← تکان بدهد؛ «تَحْرُكُ» متعدی است، و (← ولی او،

جهت‌هایی (← دو جهت؛ «إِتْجَاهَیْنِ» مثنی است، می‌چرخید (← می‌چرخاند؛ «تُدَيِّرُ» مضارع است)

(۳) قادر نبود (مانند گزینه (۲))، «می‌توانست» اضافی است، هر چند وقت یک بار (مانند گزینه (۱))، بچرخاند (← می‌چرخاند)

(۴) «تَحْرُكُ» (← حرکت بدهد) و «تُدَيِّرُ» (← می‌چرخاند) هر دو متعدی هستند.

۲۴/ ۴ بیت گزینه (۴) مربوط به سبک خراسانی نیست زیرا:

۱- واژگان عربی آن فراوان است. (ساقی - مخمور - حمرا)

۲- معشوق آن فرازمینی است.

۳- فکر و کلام آن پیچیدگی دارد.

۴- از آرایه‌های ادبی بیشتر بهره برده شده است.

۵- واژگان کهنه و مهجور ندارد.

عرب زبان شعر ساده نیست.

بررسی ویژگی سبک خراسانی در سایر گزینه‌ها:

(۱) کهنه و مهجور بودن بخشی از لغات (سرای سپنج) - کم بودن لغات عربی (هیچ واژه عربی ندارد) - کاربرد کهن (را) - فکر و کلام ساده است - مضمون شعر اندرزگونه و پندآموز است.

(۲) استفاده از تشبیه حسی (روی به سان دیبا - موی به سان قطران) - ساده بودن فکر و کلام شعر - کهنه و مهجور بودن برخی واژگان (قطران به جای شیرۀ درخت) - واژگان عربی ندارد.

(۳) کهنه و مهجور بودن برخی واژگان (خلالوش) - ساده بودن زبان و فکر و کلام شعر - بیت در توصیف معشوق زمینی است.

۲۵/ ۱ علت نادرستی گزینه (۱): در هجای دوازدهم و سیزدهم، براساس

خط عروضی باید همزه حذف می‌شد که در این تقطیع حذف نشده است.

ب	با	لی	نا	مَد
-	-	-	-	-

به بالین آمد:

درست‌نامه

در خط عروضی گاهی همزه حذف می‌شود.

اگر در آغاز هجا همزه باشد و قبل از آن صامت آمده باشد، گاهی آن همزه حذف می‌شود.

چند نمونه تقطیع با حذف همزه:

(۱) در آب: دَ راب

(۲) در آیینۀ جام: دَ را یی ن ی جام

(۳) رخ ساقی است: رُ خ سا قی ست

(۴) حباب وار بر اندازم: حُ با ب وا ر بَ رَن دا زَم

(۵) مگر آن‌که شمع رویت: مَ گ ران کَ شَم عِ رو یَت

۲۶/ ۳ تقطیع هجایی بیت سؤال و گزینه (۳):

کی	زَف	ت	ای	ز	دَل	ک	ت	مَن	نا	ک	نم	ت	را
کی	بو	د	ای	ن	هَف	ت	ک	پی	دا	ک	نم	ت	را
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-

ی	بَر	ش	اَس	ت	سَن	ب	ل	مُش	کِبَل	پ	نَس	ت	زَن
ما	ه	غ	زَل	ش	را	ی	م	نی	سَر	و	سی	م	تَن
-	-	U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-

بررسی سایر گزینه‌ها:

هو	ش	جا	ن	بی	هَ	شَا	جا	نو	د	ل	عا	شَق	ک	شَا
جا	ن	ما	جَد	هی	ن	شَا	رو	زی	آ	گر	پَر	سَن	د	زِبَل
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	-

دی	ب	گو	ش	مَو	ول	صد	قَص	ل	دِل	ف	ری	بَم
رو	ز	دَر	دُ	چَش	مَم	جَز	جو	ی	خَوَل	ن	را	نی
-	-	U	-	-	-	-	-	U	-	-	-	-

۱/ ۳۶ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) ترجمه: قطعاً با سختی آسانی هست.
مفهوم: عبارت قرآنی امید داشتن به پایان سختی را یادآوری می‌کند ولی ضرب‌المثل فارسی به مفهوم عجله نکردن است.
(۲) ترجمه: بزرگ‌ترین نادانی، زیاده‌روی در ستایش و نگوشت است.
مفهوم: هر دو عبارت عیب گرفتن از دیگران را رد می‌کند.
(۳) ترجمه: پشیمانی از سکوت بهتر از پشیمانی به خاطر سخن گفتن است.
مفهوم: هر دو عبارت دعوت به سکوت و خاموشی می‌کنند.
(۴) ترجمه: آیا مردم را به نیکی امر می‌کنید و خودتان را فراموش می‌کنید؟
مفهوم: هر دو عبارت در نگوشت ریاکردن و خود را خوب جلوه دادن به کار می‌روند.

۳/ ۳۷ ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- (۱) دُم: عضوی از بدن حیوان که آن را برای راندن حشرات حرکت می‌دهد. (✓)
(۲) ابر: بخاری فشرده که از آن باران می‌بارد. (✓)
(۳) کلاغ: پرنده‌ای که احساس خطر نمی‌کند و از آن به سرعت دور می‌شود.
(۴) انفاق: همان‌طور که در متن درس پنجم آمده است، خطر را زود احساس می‌کند و به بقیه حیوانات هشدار می‌دهد.
(۵) اردک: پرنده‌ای زیبا است که بدنش تحت تأثیر آب قرار نمی‌گیرد. (✓)

دوستنامه

در متن‌های ابتدای هر درس، غیر از به خاطر سپردن لغات جدید، به مفهوم متن و جمله‌ها دقت کنیم.

■ گزینه مناسب را در پاسخ به سؤالات زیر مشخص کن (۴۰ - ۳۸):

۲/ ۳۸ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «تَعْيِشُ»: زندگی می‌کند» خبر از نوع فعل است.
(۲) «مَمْلُوءٌ»: پر» خبر از نوع اسم است.
(۳) «مَمْلُوكٌ»: دارند» خبر از نوع فعل است.
(۴) «تَعْرِفُ»: می‌شناسد» خبر از نوع فعل است.

دوستنامه

- خبر سه نوع است:
۱. از نوع اسم: الشَّرْطِيُّ وَقَفٌ. پلیس ایستاده است.
۲. از نوع فعل: الشَّرْطِيُّ وَقَفَ. پلیس ایستاد.
۳. حرف + اسم: الشَّرْطِيُّ فِي السَّاحَةِ. پلیس در میدان است.

۱/ ۳۹ بررسی گزینه‌ها:

- (۱) «أَشْجَارُ التَّفَاحِ»: درختان سیب» ترکیب اضافی و «التَّفَاحِ» مضاف‌الیه است.
(۲) «المُفِيدَةُ» و «المُخْتَلِفَةُ» صفت‌اند.
(۳) ترکیب اضافی نداریم.
(۴) «الفَارِغَةُ»: خالی» صفت است.

دوستنامه

برای تشخیص صفت از مضاف‌الیه در ترکیب دو اسم از ترجمه کمک می‌گیریم.
اگر بتوان به اسم دوم «تر» اضافه کرد و معنی داد، اسم دوم صفت است.
اگر ویژگی بین دو اسم بگذاریم و در آخر «است» اضافه کردیم و جمله معناداری داشتیم، اسم دوم «صفت» است.

دوستنامه

در ترجمه به تعداد اسم‌ها (مفرد، مثنی و جمع) توجه کنیم. اسم‌های مثنی به هنگام اضافه شدن به اسمی دیگر، «ن» از آخر آن‌ها حذف می‌شود.

مثال:

عَيْنَيْنِ + هَا ← عَيْنَيْهَا: چشماتش، دو چشمش

۴/ ۳۲ ترجمه کلمات مهم: اِلْتَقَطَ صَوْزَةً: عکس گرفت / اَلْعَقْتُ: لیسید / يَنْقَعُ: سود می‌رساند / اِلْتِمَامُ: التیام، بهبودی

بررسی سایر گزینه‌ها:

- (۱) می‌لیسد (← لیسید: «اَلْعَقْتُ» ماضی است)، عکس می‌گیرد (← عکس گرفت: «اِلْتَقَطَ» ماضی است)، درمان (← بهبودی)، ضمیر «ها» ترجمه نشده است، کمک می‌کند (← سود می‌رساند)
(۲) دوستی (← دوستم: ضمیر «ي» ترجمه نشده است)، گریه‌ها (← گریه: «الْقَطْطَةُ» مفرد است)، ضمیر «ها» (مانند گزینه (۱))، می‌لیسدند (مانند گزینه (۱))، این کاری است (← این کار: زخم (← زخم‌هایش)، کمک می‌کند (مانند گزینه (۱))
(۳) دوستی (مانند گزینه (۲))، تصویری را نشان داد (← عکس گرفت)، می‌لیسد (مانند گزینه (۱))، ضمیر «ها» (مانند گزینه (۱))

دوستنامه

ضمیرها در ترجمه بسیار مهم‌اند. ترجمه شدن آن‌ها به شکل دقیق باید مورد توجه قرار گیرند.

مثال:

جُرْحُهَا: زخمش، زخم خود

۱/ ۳۳ يَبْخَثُونَ عَنْ: به دنبال .. می‌گردند [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

الشَّكِيَّةُ: آرامش [رد گزینه‌های (۳) و (۴)]
يَقْظَنُونَ: گمان می‌کنند [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]
سَيَجِدُونَ: خواهند یافت: فعل مستقبل است. [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]
عِنْدَمَا: وقتی که [رد گزینه (۳)]

دوستنامه

سَ / سَوْفَ + مضارع ← مستقبل (آینده)
در ترجمه فعل مستقبل از فعل کمکی «خواه» استفاده می‌کنیم.
مثال:
أَذْهَبُ: می‌روم
تَأْذِهُبُ / سَوْفَ أَذْهَبُ: خواهم رفت

۱/ ۳۱ سرود ← سروده است

دوستنامه

+ ماضی ← ماضی نقلی
بی نقلی در فارسی: صفت مفعولی + ام / ای / است / ایم / اید / اند

۳/ جَعَدَ: البُومَةُ [رد گزینه‌های (۲) و (۴)]

طَائِرٌ [رد گزینه (۲)]

می‌کند: يَسْكُنُ، تَعْيِشُ: فعل مضارع است. [رد گزینه‌های (۱) و (۴)]
نای متروکه: الأَمَاكِنُ الْمَتْرُوكَةُ [رد گزینه‌های (۱) و (۲)]

۴۴ بررسی عبارات های نادرست:

(الف) سلوکوس بر بین النهرین، بخش هایی از آسیای صغیر، سوریه و فلات ایران حاکم شد.
(د) سلوکوس ابتدا شهری را که به نام او، سلوکیه نامیده شد و در ساحل غربی رود دجله قرار داشت، به عنوان پایتخت برگزید، اما چند سال بعد، پایتخت خود را به شهر انطاکیه در شمال سوریه منتقل کرد.

دورستانه

نکته: سلوکوس خود را نیکاتور، یعنی فاتح می خواند.

۴۵ ترتیب وقوع رویدادها بدین صورت است:

(ج) درگذشت اسکندر مقدونی (۳۲۳ ق.م)
(الف) خارج کردن گرگان از دست سلوکیان (۲۳۸ ق.م)
(د) پادشاهی قباد (۵۳۱ - ۴۸۷ م)
(ب) کشته شدن یزدگرد سوم (۶۵۱ م)

(الف) فتوحات مهرداد دوم، وسعت قلمرو اشکانیان را به نهایت خود رساند و پایه های قدرت و سلطنت آنان استوار شد.
(ب) یکی از مهم ترین جنگ های اشکانیان و روم در زمان پادشاهی ارد دوم اتفاق افتاد. کراسوس، سردار مشهور روم با سپاهی بزرگ به منطقه بین النهرین هجوم آورد.
(ج) بنیان گذار اشکانیان، ارشک بود که بر فرمانروای سلوکی در ناحیه ای در حوالی قوچان امروزی شورید.
(د) مهرداد یکم با تسلط بر مناطق وسیعی در سرتاسر ایران، قدرت و قلمرو حکومت اشکانی را به طور چشمگیری افزایش داد.

(الف) ساسان، موبد نیایشگاه زرتشتی آناهیتا در شهر استخر، واقع در منطقه پارس بود.
(ب) اردشیر در تیسفون تاج گذاری کرد و مانند اشکانیان، این شهر را به پایتختی خود برگزید.

دورستانه

نکته: ساسانیان، نام خود را از ساسان، نیای اردشیر بابکان، سر دودمان آن سلسله گرفته اند. او با دختر یکی از شاهان محلی پارس ازدواج کرد و بر نفوذ و قدرت خانواده خود افزود. بابک، پدر اردشیر، در پارس اعلام استقلال کرد.

(الف) حکومت ساسانی همواره در خارج از مرزهایش، با مسائل و مشکلات مختلفی روبه رو بود. یکی از این مشکلات، امپراتوری روم شرقی به شمار می رفت که پی در پی به سرزمین های ایرانی حمله می کرد. از سوی دیگر، یورش های مکرر قبایل بیابانگرد به مرزهای ایران، ساسانیان را به زحمت می انداخت.

بررسی عبارات های نادرست:

(ب) پس از جنگ حران، اشکانیان و رومیان بارها بر سر تسلط بر ارمنستان و مرزهای سوریه، با هم جنگیدند.
(د) نظام حکومتی اشکانیان، مجموعه ای از حکومت های نیمه مستقل بود که به حکومت مرکزی اشکانی، مالیات و نیروی نظامی می داد. این نوع حکومت را ملوک طوایفی خوانده اند. ساسانیان مصمم بودند که به جای حکومت ملوک طوایفی اشکانی، حکومتی متمرکز و قدرتمند ایجاد کنند که دستورات و قوانین آن در سرتاسر ایران اطاعت شود. از این رو، اردشیر بابکان در آغاز کار با مشکلات متعدد داخلی روبه رو شد.

مثال:

الوردة الجميلة: گل زیبا گل زیبا (تر) ✓ گل، زیبا است. ✓
← «الجميلة» صفت است.
حقیقة الطالب: کیف دانش آموز کیف دانش آموز (تر) *
کیف، دانش آموز است. *
← «الطالب» مضاف الیه است.

۴۰ ۱ صفة ← مضاف الیه

دورستانه

«کُلّ» و «بعض» از اسم های دائم الاضافه هستند؛ به این معنا که اسم بعد از آن ها حتماً مضاف الیه است.

تاریخ

۴۱ بررسی سایر گزینه ها:

(۱) در سال ۱۸۷۹ م. در بابل کشف شد.
(۲) بسیاری از محققان، منشور کورش را نخستین منشور حقوق بشر می دانند.
(۴) به شش زبان رسمی ترجمه شد.

دورستانه

نکته: نسخه بدلی از این منشور در مقر سازمان ملل متحد در نیویورک به نمایش گذاشته شده است.

۴۲ بررسی عبارات های نادرست:

(الف) لشکرکشی به شرق
(د) لشکرکشی به جنوب روسیه کنونی

دورستانه

نکته: اهمیت و شهرت فوق العاده داریوش بزرگ در تاریخ ایران، اقدامات اساسی و کم نظیری بود که برای ایجاد تشکیلات نوین اداری، نظامی و اقتصادی انجام داد.

۴۳ ۲

دورستانه

اردشیر دوم

- حکومت دچار تفرقه درونی شد.
- در ابتدای زمامداری وی، برادرش کورش کوچک در آسیای صغیر سر به شورش برداشت.
- به خوش گذرانی و راحت طلبی مشهور بود.
- در زمان او، مصر از سیطره هخامنشیان خارج شد.

اردشیر سوم

- در ابتدای حکومتش، کسانی از خاندان سلطنتی که احتمال می داد ادعای شاهی کنند، به قتل رساند.
- پادشاهی جاه طلب و جنگجو بود.
- مصر را دوباره ضمیمه قلمرو هخامنشی کرد.
- در آستانه حمله اسکندر مقدونی به ایران، به دست یکی از خدمتکاران کاخ شاهی به قتل رسید.

۵۴/۳ دریای خزر باقی مانده دریای تتیس است.

قشم، بزرگ‌ترین جزیره خلیج فارس است.

بندر چابهار، تنها بندر اقیانوسی ایران در شمال دریای عمان قرار دارد.

انواع ماهیان خاویاری جهان در دریای خزر زندگی می‌کنند.

درسنامه

دلایل اهمیت دریای خزر

از جمله دلایل اهمیت دریای خزر می‌توان به تجارت دریایی، بهره‌برداری از منابع نفت و گاز، ویژگی‌های خاص محیط زیست، گردشگری و صید ماهی اشاره کرد. انواع ماهیان خاویاری جهان در این دریا زندگی می‌کنند. بعضی از تالاب‌های حاشیه این دریا، محل توقف پرنده‌گان مهاجر است.

۵۵/۳ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) در سال ۱۳۷۴ شروع گردید.

(۲) سالیانه با افت ۴۰ سانتی‌متری مواجه بود.

(۴) سطح دریاچه پس‌روی داشته است.

۵۶/۲ (الف)

در کشور ما، مهاجرت روستاییان به شهرها، از مهم‌ترین مهاجرت‌ها در دهه‌های اخیر به شمار می‌رود.

(ب) در دهه‌های اخیر، بر اثر گسترش بهداشت و واکسیناسیون، لوله‌کشی و بهبود آب آشامیدنی، رونق صادرات نفت و واردات مواد غذایی؛ میزان مرگ و میر کاهش یافته و سبب افزایش سریع جمعیت شده است.

(ج) کاهش رشد جمعیت در آینده می‌تواند مشکلاتی برای کشور ما ایجاد کند، از جمله می‌توان به برهم خوردن تعادل جمعیتی، کاهش نیروی فعال و تضعیف نیروهای دفاعی کشور اشاره کرد.

درسنامه

نکته: اگر سیاست کنترل جمعیت در ابعاد شدید ادامه پیدا کند، جمعیت کشور به تدریج دچار پیری و در نهایت مشکلات دیگری خواهد شد. اساساً نباید سیاست کنترل جمعیت به گونه‌ای باشد که هرم سنی کشور به سمت سالمندی و کهنسالی برود، زیرا این پدیده، مانع اصلی بر سر راه توسعه اقتصادی جامعه خواهد بود.

۵۷/۲

(الف) $\frac{\text{میزان مرگ و میر} - \text{میزان موالید}}{\text{کل جمعیت}} \times ۱۰۰ = \text{رشد طبیعی جمعیت}$

$$۲ \text{ درصد} = \frac{۵۰۰,۰۰۰}{۲۵,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰ = \frac{۸۰۰,۰۰۰ - ۳۰۰,۰۰۰}{۲۵,۰۰۰,۰۰۰} \times ۱۰۰$$

(ب) سال ۳۵ = $\frac{۷۰}{۲} = \frac{\text{نرخ رشد جمعیت}}{\text{مدت زمان دو برابر شدن جمعیت}}$

درسنامه

نکته: معمولاً برنامه‌ریزان برای برنامه‌ریزی‌های مختلف اجتماعی، اقتصادی، آموزشی، فرهنگی و دفاعی، به آینده‌نگری جمعیتی نیاز دارند. قانون ۷۰، زمان دو برابر شدن جمعیت هر کشور را نشان می‌دهد. اطلاع از میزان رشد جمعیت، پایه محاسبه فرمول دو برابر شدن جمعیت است. زمان به دست آمده سبب می‌شود تا برای آینده، پیش‌بینی‌های لازم را انجام دهند.

۴۹/۴ بررسی سایر گزینه‌ها:

(۱) مربوط به قیاد است.

(۲) مربوط به یزدگرد سوم است.

(۳) مربوط به شیرویه است.

درسنامه

نکته: در زمان جانشین خسروانشیروان یعنی هرمز چهارم، اختلاف و نزاع سیاسی در دربار ساسانیان اوج گرفت و یکی از سرداران مشهور به نام بهرام چوبین، با پشتیبانی بزرگان، علیه پادشاه سر به شورش برداشت و او را از قدرت برکنار کرد.

۵۰/۳ بررسی عبارت‌های نادرست:

(ب) دخالت فرماندهان نظامی در کشمکش‌های سیاسی

(د) ضعف قدرت سیاسی پادشاهان ساسانی به دلیل اختلاف با اشراف و بزرگان

جغرافیا

۵۱/۲ رودهای مناطق نسبتاً خشک، بیشتر طغیانی و اتفاقی، و مقدار

آب آن‌ها در سال‌های مختلف، متفاوت است.

با توجه به ناهمواری‌ها و جهت آن‌ها، هر چه از سمت شرق به غرب کشور برویم، مقدار آب رودها بیشتر می‌شود.

در ایران، بیشتر بارش‌ها در اواخر فصل پاییز تا اوایل فصل بهار می‌بارد.

درسنامه

نکته: رودهایی که از کوهستان‌های بلند و برفگیر تغذیه می‌شوند، دائمی هستند. اگر این رودها در نواحی مرطوب، جریان یابند، مقدار آب آن‌ها بیشتر خواهد بود.

۵۲/۴

به محدوده‌ای که با توجه به شکل زمین و شیب ناهمواری‌ها، آب‌های جاری را به سوی پایین‌ترین نقطه آن هدایت می‌کند، حوضه آبریز می‌گویند.

مساحتی از کشور که آب رودهای آن به دریاچه‌های اطراف می‌ریزد، اما در طول مسیر مورد استفاده قرار می‌گیرند، حوضه آبریز خارجی می‌گویند.

درسنامه

در کشور ما دو نوع حوضه وجود دارد

♦ حوضه آبریز داخلی

یعنی مساحتی از کشور که تمام آب آن‌ها در کشور جریان دارد و وارد دریاچه‌های داخلی می‌شود.

♦ حوضه آبریز خارجی

یعنی مساحتی از کشور که آب رودهای آن به دریاچه‌های اطراف می‌ریزد، اما در طول مسیر، مورد استفاده قرار می‌گیرند.

۵۳/۲ بررسی عبارت‌های نادرست:

(الف) دومین دریاچه آب شور جهان

(ب) بزرگ‌ترین دریاچه داخلی کشور ما

(و) دیلم؛ نام گذشته دریای خزر

دروستاره

جوانب برای پیشگیری و کنترل گزروی اجتماعی از روش‌های زیر استفاده می‌نماید:

تشویق و تنبیه به دو شکل انجام می‌شود:

۶۲/۲ هر جهان اجتماعی که روش‌های مناسبی برای کنترل اجتماعی نداشته باشد، در معرض آسیب‌های بیشتری قرار می‌گیرد؛ بازتولیدش با مشکل مواجه می‌شود و دوام و بقای آن تهدید می‌شود.

در روش تشویق و پاداش، هر جهان اجتماعی، افرادی را که مطابق ارزش‌ها و قواعدش عمل کنند، تشویق می‌کند و به آن‌ها پاداش می‌دهد.

جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند؛ یعنی آن فرد را به عنوان یکی از اعضای خود به رسمیت می‌شناسد و برای او ویژگی‌هایی متناسب با موقعیتی که در آن قرار گرفته است، در نظر می‌گیرد.

به مجموعه فعالیت‌هایی که برای پذیرش فرهنگ جامعه و انطباق افراد با انتظارات جامعه انجام می‌گیرد، کنترل اجتماعی می‌گویند.

توجه: به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند و مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

۶۳/۴ در جهان اسلام، امر به معروف و نهی از منکر در فرآیندهای جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی، نقش مهمی دارد و دارای آثار فردی و اجتماعی و نتایج معنوی و دنیوی بسیاری است.

امر به معروف و نهی از منکر، روش‌های مختلفی دارد. برخی روش‌های آن، تبلیغی و برخی تشویقی یا تنبیهی است. امر به معروف و نهی از منکر، سطوح متفاوتی دارد و در مواردی، همگانی و به عهده همه افراد جامعه است و در برخی موارد، وظیفه سازمان‌های رسمی و حکومتی است.

اقناع، روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی می‌شود. هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند. فرهنگ‌هایی که ظرفیت عقلانی و منطقی بیشتری دارند و با فطرت آدمیان سازگارترند، از قدرت اقناعی بیشتری برخوردارند.

۶۴/۱ بازتولید هویت اجتماعی به معنی انتقال آن از نسلی به نسل دیگر است، به گونه‌ای که علی‌رغم گذر زمان و پذیرش تغییرات، ویژگی‌های اساسی آن پایدار می‌ماند و دوام می‌آورد که به دو صورت جامعه‌پذیری و کنترل اجتماعی انجام می‌شود. ویژگی جهان اجتماعی و تأثیرات آن، فقط در گزینش (۱) درست نیست، زیرا انسان برخلاف موجودات دیگر، به صورت غریزی نمی‌داند چه موقعیتی در جهان اجتماعی دارد و در این موقعیت، چه وظایفی برعهده اوست. انسان باید موقعیت خود را بشناسد، حقوق و تکالیف خود را یاد بگیرد و با عمل به آن‌ها، هویت اجتماعی خود را شکل دهد.

۵۸/۴ بررسی عبارت‌های نادرست:

الف) در گذشته، آمار جمعیت و اکنون، ساختمان جمعیت، نقش مهمی در تصمیم‌گیری برنامه‌ریزان دارد.

د) جمعیت کره زمین از لحاظ نسبت جنسیتی جز در زمان‌های خاص، تفاوت چندانی ندارد.

دروستاره

اهمیت و کاربرد هرم سنی

در هر کشوری، هرم سنی به برنامه‌ریزان کمک می‌کند که با ساختمان سنی جمعیت آن کشور آشنا شوند و از آن برای برنامه‌ریزی استفاده کنند. به عنوان نمونه برای تحقق برنامه‌های تأمین اجتماعی، بهبود وضعیت سالمندان، ارتقای سطح سلامت جامعه، تأمین شغل برای حال و آینده، ایجاد فرصت‌های تحصیلی، تفریحی و رفاهی برای جوانان، امنیت ملی، جلوگیری از بیری جمعیتی، از اطلاعات و آمارهای سنی و جنسیتی جمعیت کمک می‌گیرند.

۵۹/۴ جغرافی‌دانان در مطالعه پراکندگی جمعیت، عوامل طبیعی و

انسانی را مورد توجه قرار می‌دهند. در دهه‌های اخیر، نقش انسان به عنوان عامل تأثیرگذار در پراکندگی جمعیت، نسبت به گذشته، افزایش چشمگیری داشته است.

دروستاره

نکته: پراکندگی جمعیت در مکان‌ها از عوامل متعددی، تأثیر می‌گیرد. به عنوان مثال شکل ناهمواری‌ها، پراکندگی رودهای موقت و دائمی، پراکندگی معادن و نوع و میزان پوشش گیاهی و ... در پراکندگی جمعیت مؤثرند. جغرافی‌دانان معتقدند که نقشه پراکندگی جمعیت پیوسته در حال تغییر است.

۶۰/۴ کشور ایران، به لحاظ برخورداری از موقعیت جغرافیایی ممتاز و

هم‌چنین محیط طبیعی ویژه، توانایی و ظرفیت بالای جذب جمعیت را دارا می‌باشد. در اغلب نقاط ایران به لحاظ موقعیت جغرافیایی منحصر به فرد در قلب تقاطع ارتباطی خاورمیانه، آسیا و اروپا و به واسطه بهره‌مندی در حوزه تجارت منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای و هم‌چنین برخورداری از اقلیم خاص چهار فصل، از پتانسیل و توانایی جذب و افزایش جمعیت بالایی برخوردار است.

جامعه‌شناسی

۶۱/۲ اقناع، روشی است که به واسطه آن، فرهنگ در افراد درونی

می‌شود. هر چه قدرت اقناع یک فرهنگ بیشتر باشد، افراد کنش‌ها و اعمال متناسب با آن فرهنگ را بهتر انجام می‌دهند.

تشویق و تنبیه به دو شیوه رسمی و غیررسمی انجام می‌شود که شیوه غیررسمی آن بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیله عموم افراد جامعه انجام می‌شود و آثار و نتایج عمیق‌تری دارد.

جهان اجتماعی برای بقا و تداوم، اعتقادات، ارزش‌ها و شیوه زندگی خود را به فرد آموزش می‌دهد. فرد نیز برای مشارکت در جهان اجتماعی، شیوه زندگی در آن را می‌آموزد و به تدریج با موقعیتش در جهان اجتماعی و حقوق و تکالیفی که برعهده دارد، آشنا می‌شود.

۶۸/۳ به مسیری که برای شکل‌گیری هویت اجتماعی افراد طی می‌شود، جامعه‌پذیری می‌گویند.

اگر تغییرات هویتی بیرون از مرزهای مقبول جهان اجتماعی رخ دهد و شیوه‌هایی از زندگی را که با عقاید و ارزش‌ها در تقابل هستند، به دنبال بیاورد، به تعارض فرهنگی منجر می‌شود که اضطراب و نگرانی‌های اجتماعی فراوانی به همراه دارد.

تحرك اجتماعی گاه در درون یک نسل (یک فرد در طول زندگی خودش) (درون نسلی) و گاه در دو نسل (یک فرد نسبت به والدینش) (میان نسلی) اتفاق می‌افتد.

شیوه غیررسمی پاداش و مجازات، بیشتر در خانواده، همسالان یا به وسیله عموم افراد جامعه انجام می‌شود و آثار و نتایج عمیق‌تری دارد.

۶۹/۲ افراد با گذر زمان، به گونه‌ای فعال، با محیط اجتماعی خود برخورد می‌کنند؛ هویت اکتسابی خود را به دست می‌آورند و متناسب با این هویت اجتماعی جدید، از موقعیت اجتماعی جدیدی برخوردار می‌شوند.

تعارض فرهنگی، گاهی ناشی از علل درونی است و به نوآوری‌ها و فعالیت اعضای جهان اجتماعی بازمی‌گردد و گاه ناشی از علل بیرونی است و پیامد تأثیرپذیری از جهان‌های اجتماعی دیگر است.

در جوامع سکولار و دنیوی، امکان رأی دادن به قوانین الهی وجود ندارد. وقتی مردم الجزایر (با رأی اکثریت) به حاکمیت اسلامی رأی دادند، کودتای نظامی مانع از اجرای نتایج انتخابات شد. رئیس‌جمهور آمریکا در دفاع از این کودتا گفت: مردم الجزایر نیاز به دموکراسی کنترل‌شده دارند.

شغل فرد، یکی از عوامل تأثیرگذار در تربیت و هویت‌یابی انسان‌هاست. به همین دلیل، اساس منع و ترغیب اسلام نسبت به مشاغل و حرفه‌ها، آثار مخرب یا سازنده این حرفه‌ها بر تربیت و هویت انسان‌هاست.

دورسنامه

تذکره: در جهان اسلام، برخی مشاغل مانند رباخواری حرام‌اند و انسان مسلمان نباید به آن‌ها نزدیک شود. برخی مشاغل نیز با این‌که حرام نیستند، ولی از مسلمانان خواسته شده آن‌ها را نپذیرند. این مشاغل مکروه‌اند مانند دلالی. در مقابل، این جهان بعضی مشاغل و حرفه‌ها را تشویق و افراد را برای اشتغال به آن‌ها ترغیب می‌کند. این دسته مشاغل مستحب‌اند، مانند زراعت.

۷۰/۴ جابه‌جایی افراد از یک موقعیت اجتماعی به موقعیت اجتماعی دیگر را تحرك اجتماعی می‌گویند که به سه نوع صعودی، نزولی و افقی تقسیم می‌شود.

اگر مدیر یک اداره، به جای ارتقا به مدیر کلی، کارمند شود و کارگر یک شرکت، با تحصیل و پشتکار خود در یکی از رشته‌های مهندسی دانشگاه پذیرفته شود، به ترتیب تحرك اجتماعی نزولی و تحرك اجتماعی درون‌نسلی را تجربه کرده‌اند. افراد در بدو تولد، هویت اجتماعی انتسابی خود را به صورت انفعالی - خودشان در به دست آوردن آن نقشی ندارند - در محیط خانواده و ... می‌پذیرند.

۶۵/۳ هر فرد در یک جهان اجتماعی متولد می‌شود که به وسیله نسل‌های قبل از او ایجاد شده است و جهان اجتماعی پس از تولد هر فرد، بخشی از هویت اجتماعی او را تعیین می‌کند.

به فرآیندی که هر فرد برای مشارکت در زندگی اجتماعی دنبال می‌کند، جامعه‌پذیری می‌گویند. به کنش‌هایی که برخلاف عقاید، ارزش‌ها و هنجارهای جامعه هستند، کژروی اجتماعی می‌گویند. برخی افراد به طور کامل، جامعه‌پذیر نمی‌شوند، این افراد به حقوق و تکالیف خود پایبند نیستند و رفتارهای مخالف انجام می‌دهند.

تشویق و تنبیه به دو شیوه رسمی و غیررسمی انجام می‌شود که شیوه رسمی پاداش و مجازات، بیشتر توسط سازمان‌ها و مؤسسات اجتماعی مانند ادارات، پلیس، دادگاه و زندان صورت می‌گیرد.

۶۶/۲ در جوامع فئودالی غربی، موقعیت اجتماعی افراد به رابطه آن‌ها با زمین بستگی داشت که برخی ارباب و برخی دیگر رعیت بودند.

در این جوامع، طبقه‌ای از مردم عادی وجود داشت که نه اشراف بودند و نه رعیت که به آن‌ها طبقه سوم نیز می‌گفتند. طبقه متوسط جهت کسب اعتبار برای خودش، به ارزیابی گروه‌های دیگر براساس مفید بودن یا نبودن آن‌ها پرداخت و با ارزیابی اشراف با معیار فایده‌مندی، آن‌ها را بی‌اعتبار ساخت؛ زیرا خود را تولیدکننده و مفید و اشراف را مصرف‌کننده و سربار جامعه معرفی می‌کرد.

نکته: طبقه سوم یا طبقه متوسط، هویت منفی و پست داشت و از نظر قانونی و اجتماعی، از هیچ اهمیت و اعتباری برخوردار نبود، ولی به علت فواید و کارکردهایی که داشت، تحمل می‌شد.

۶۷/۴ جهان سکولار دنیوی، حول ارزش‌های دنیوی و این جهانی شکل می‌گیرد و تحرك اجتماعی را در محدوده همان ارزش‌ها به رسمیت می‌شناسد.

جامعه آپارتاید، جامعه‌ای است که براساس ارزش‌های نژادی شکل می‌گیرد و صرفاً برای یک نژاد خاص، امکان تحرك اجتماعی صعودی را فراهم می‌آورد.

در جوامع فئودالی غربی، برخی ارباب و گروهی رعیت بودند. در این جوامع، طبقه‌ای از مردم عادی هم وجود داشت که نه اشراف بودند و نه رعیت، به همین دلیل از آن‌ها به طبقه سوم یاد می‌شد که شامل صراف، بنا و کفاش می‌شد. این طبقه، هویت منفی و پست داشت.

در جهان سکولار، هویت دینی و معنوی افراد نمی‌تواند بروز و ظهور اجتماعی داشته باشد. در این جهان، فعالیت‌هایی که هویت دینی افراد را آشکار کند، منع می‌شوند.

دورسنامه

نوع جهان اجتماعی	امکان تحرك اجتماعی صعودی
جامعه‌ای که براساس ارزش‌های نژادی شکل گرفته است. (آپارتاید)	برای آن نژاد خاص امکان تحرك صعودی را فراهم می‌کند.
جامعه‌ای که براساس ارزش‌های اقتصادی شکل گرفته است. (سرمایه‌داری)	برای کسانی که منابع ثروت را در اختیار داشته باشد.
جهان سکولار که براساس ارزش‌های دنیوی شکل گرفته است.	برای کسانی که ارزش‌های دنیوی را به رسمیت می‌شناسند.
جهان دینی و معنوی	برای کسانی که ارزش‌های معنوی را به رسمیت می‌شناسند.

همچنین می‌دانیم که اجزای قضیه در ادبیات، نهاد، مسند و فعل ربطی هستند و به اجزای قضیه در منطق، موضوع، محمول و رابطه گفته می‌شود. اگرچه این مفاهیم متناظر هستند (نهاد = موضوع / مسند = محمول / فعل ربطی = رابطه)، اما از نظر نام‌گذاری اصطلاحی در منطق و ادبیات، دقیقاً یکسان نیستند، یعنی از نظر مفهومی مشابه هستند، اما از نظر اسمی دقیقاً یکسان نیستند. بنابراین، این گزاره نیز نادرست است.

گزاره‌های سوم و چهارم صادق‌اند؛ زیرا در منطق تنها افعال ربطی (است، بود، شد، گشت و گردید) به عنوان رابطه در نظر گرفته می‌شوند، یعنی در منطق فقط افعال ربطی خاص به عنوان رابطه در نظر گرفته می‌شوند. بنابراین، قضایایی را که با سایر افعال به کار می‌بریم، باید به یکی از افعال ربطی تبدیل کنیم. پس هر فعلی نمی‌تواند رابطه باشد.

به طور کلی، از میان چهار گزاره سؤال، دو گزاره درست و دو گزاره نادرست هستند. بنابراین، پاسخ صحیح، گزینه (۲) است.

دورستانه

قضیه حملی

تعریف قضیه حملی

جمله خبری بامعنایی است که در آن، چیزی (محمول) به چیز دیگری (موضوع) نسبت داده می‌شود یا از آن نفی می‌شود، مانند: «هر ایرانی شاعر است».

اجزای قضیه حملی

اجزای قضیه حملی در منطق و ادبیات عبارت‌اند از:

- در ادبیات: نهاد + مسند + فعل ربطی
- در منطق: موضوع (آنچه درباره آن حکم می‌شود) + محمول (آنچه درباره موضوع اثبات یا نفی می‌شود) + رابطه (ارتباط میان موضوع و محمول که «ثبوت» یا «نفی» را بیان می‌کند).
- در منطق، تنها افعال ربطی (است، بود، شد، گشت و گردید) به عنوان رابطه در نظر گرفته می‌شوند.
- در منطق، ما فعل غیرربطی را به عنوان رابطه نمی‌گیریم.
- در منطق، برای تحلیل قضیه، باید فعل اصلی غیرربطی جمله به یکی از افعال ربطی (مانند است، بود، شد) تبدیل شود.
- تفاوت قضیه حملی فقط در نوع رابطه (ایجابی / سلبی) است، وگرنه ساختار «موضوع + محمول + رابطه» یکسان است.

۷۲/۱ تغییر کیفیت یا نسبت در یک قضیه حملی، تعداد قضایای محصوره آن را تغییر نمی‌دهد؛ زیرا محصورات چهارگانه همیشه چهار نوع‌اند (موجبه کلیه، موجبه جزئیه، سالبه کلیه، سالبه جزئیه).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ و ۴ وقتی کیفیت یا نسبت یک قضیه حملی را تغییر دهیم، گزاره جدید ممکن است مطابق واقعیت باشد یا نباشد. به عبارتی؛ با تغییر کیفیت (ایجاب یا سلب)، محتوای قضیه، تغییر می‌کند؛ یکی ممکن است از «وجود واقعیت» خبر دهد و دیگری از «عدم واقعیت»؛ مثلاً در عبارت «انسان جسم است» صفت جسم برای موضوع اثبات شده است و حکایت از واقعیت می‌کند، اما در عبارت «انسان جسم نیست» نفی صفت جسمانی بودن از انسان، حکایت از عدم واقعیت می‌کند.

۳ حتی اگر کیفیت یا نسبت یک قضیه حملی عوض شود، باز هم آن قضیه، یک قضیه است و قابلیت بررسی در منطق را دارد. یعنی در هر حال، قضیه، حملی باقی می‌ماند و هم‌چنان در قلمرو منطق بررسی می‌شود. تغییر کیفیت یا نسبت باعث خروج آن از منطق نمی‌شود.

دورستانه

انواع تحرک اجتماعی

انواع تحرک اجتماعی می‌تواند به دو دسته کلی تقسیم شود

منطق

۷۱/۴ تنها جملات خبری‌اند که قابلیت صادق یا کاذب بودن را دارند. از آن‌جا که وظیفه منطق، جلوگیری از خطای اندیشه است و جملات انشایی (مانند: جملات امری، پرسشی و ...) را نمی‌توان صادق یا کاذب دانست، این دسته از جملات در منطق بررسی نمی‌شوند. به همین دلیل، چون گزینه (۴)، یک جمله پرسشی است، در منطق بررسی نمی‌شود. پس برای پاسخ به چنین تست‌هایی بررسی می‌کنیم که آیا این جمله خبری است یا انشایی؟ اگر خبری است، بررسی صدق و کذب آن ممکن است (قضیه نامیده می‌شود). اگر انشایی است، خارج از بحث منطق است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۲ و ۳ به دلیل خبری بودن و قابلیت صدق و کذب داشتن، در منطق، «قضیه» نامیده می‌شوند و لذا در دانش منطق بررسی می‌شوند.

دورستانه

اقسام جملات بامعنا

جملات خبری:

- قابلیت صدق (مطابقت با واقعیت) یا کذب (عدم مطابقت با واقعیت) دارند.
- فقط این نوع جملات، موضوع بررسی دانش منطق قرار می‌گیرند.
- در منطق، «قضیه» نامیده می‌شوند.

جملات انشایی:

- فاقد قابلیت صدق و کذب‌اند.
- شامل جملات امری، نهی، پرسشی، تعجبی، دعایی و ... هستند.
- خارج از حوزه بررسی منطق‌اند.

۷۲/۲ قالب کلی قضیه حملی، شامل موضوع، محمول و رابطه است که خود رابطه، نشان‌دهنده کیفیت (ایجاب یا سلب) است. قالب کلی قضیه حملی، به صورت «الف ب است» یا «الف ب نیست» نمایش داده می‌شود. در این ساختار، نوع رابطه (کیفیت) بخشی جدایی‌ناپذیر از قالب کلی قضیه حملی است. بنابراین، این‌که بگوییم قالب کلی قضیه حملی در هر حالتی یکسان نمایش داده می‌شود، نادرست است.

[illegible]

نوع	نوع اقدام	نوع
نوع مرحله	نوع اقدام	نوع
۱	تشخیص	۱
۲	تعیین افراد	۲
۳	حاصل محصول	۳
۴	موضوع	۴
۵	موضوع	۵
۶	موضوع	۶
۷	موضوع	۷
۸	موضوع	۸
۹	موضوع	۹
۱۰	موضوع	۱۰
۱۱	موضوع	۱۱
۱۲	موضوع	۱۲
۱۳	موضوع	۱۳
۱۴	موضوع	۱۴
۱۵	موضوع	۱۵
۱۶	موضوع	۱۶
۱۷	موضوع	۱۷
۱۸	موضوع	۱۸
۱۹	موضوع	۱۹
۲۰	موضوع	۲۰
۲۱	موضوع	۲۱
۲۲	موضوع	۲۲
۲۳	موضوع	۲۳
۲۴	موضوع	۲۴
۲۵	موضوع	۲۵
۲۶	موضوع	۲۶
۲۷	موضوع	۲۷
۲۸	موضوع	۲۸
۲۹	موضوع	۲۹
۳۰	موضوع	۳۰
۳۱	موضوع	۳۱
۳۲	موضوع	۳۲
۳۳	موضوع	۳۳
۳۴	موضوع	۳۴
۳۵	موضوع	۳۵
۳۶	موضوع	۳۶
۳۷	موضوع	۳۷
۳۸	موضوع	۳۸
۳۹	موضوع	۳۹
۴۰	موضوع	۴۰
۴۱	موضوع	۴۱
۴۲	موضوع	۴۲
۴۳	موضوع	۴۳
۴۴	موضوع	۴۴
۴۵	موضوع	۴۵
۴۶	موضوع	۴۶
۴۷	موضوع	۴۷
۴۸	موضوع	۴۸
۴۹	موضوع	۴۹
۵۰	موضوع	۵۰
۵۱	موضوع	۵۱
۵۲	موضوع	۵۲
۵۳	موضوع	۵۳
۵۴	موضوع	۵۴
۵۵	موضوع	۵۵
۵۶	موضوع	۵۶
۵۷	موضوع	۵۷
۵۸	موضوع	۵۸
۵۹	موضوع	۵۹
۶۰	موضوع	۶۰
۶۱	موضوع	۶۱
۶۲	موضوع	۶۲
۶۳	موضوع	۶۳
۶۴	موضوع	۶۴
۶۵	موضوع	۶۵
۶۶	موضوع	۶۶
۶۷	موضوع	۶۷
۶۸	موضوع	۶۸
۶۹	موضوع	۶۹
۷۰	موضوع	۷۰
۷۱	موضوع	۷۱
۷۲	موضوع	۷۲
۷۳	موضوع	۷۳
۷۴	موضوع	۷۴
۷۵	موضوع	۷۵
۷۶	موضوع	۷۶
۷۷	موضوع	۷۷
۷۸	موضوع	۷۸
۷۹	موضوع	۷۹
۸۰	موضوع	۸۰
۸۱	موضوع	۸۱
۸۲	موضوع	۸۲
۸۳	موضوع	۸۳
۸۴	موضوع	۸۴
۸۵	موضوع	۸۵
۸۶	موضوع	۸۶
۸۷	موضوع	۸۷
۸۸	موضوع	۸۸
۸۹	موضوع	۸۹
۹۰	موضوع	۹۰
۹۱	موضوع	۹۱
۹۲	موضوع	۹۲
۹۳	موضوع	۹۳
۹۴	موضوع	۹۴
۹۵	موضوع	۹۵
۹۶	موضوع	۹۶
۹۷	موضوع	۹۷
۹۸	موضوع	۹۸
۹۹	موضوع	۹۹
۱۰۰	موضوع	۱۰۰

დასრულდა

[illegible]

အိမ်ကုန်ကျငွေပုံစံ:

[illegible]

ရက်စွဲ နေ့စဉ် ပါတူရက်

«مَتَجِدْ» ۛ ۛ ۛ «مَتَجِدْ» ۛ

موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۱ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۲ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۳ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۴ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۵ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۶ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۷ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۸ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۹ -
موضوع موضوع از: مباحث فلسفی: جز ۱۰ -

ഇതിൽ പല ചിഹ്നം ഉപയോഗിച്ചു കൊണ്ട്

do kony

[illegible][illegible]

ငါတို့တို့ရဲ့အတွက်

[illegible]

4A 1

١٠٠٠

پیشہ	پیشہ	پیشہ	پیشہ
پیشہ	پیشہ	پیشہ	پیشہ
پیشہ	پیشہ	پیشہ	پیشہ
پیشہ	پیشہ	پیشہ	پیشہ

میتواند در هر یک از این موارد، به عنوان یک عامل مؤثر در فرایند تصمیم‌گیری، مورد استفاده قرار گیرد.

၂၆၂၃ စတုဂံ၌ စတုရန်း

حفظ می شود و در هر حال قضیه متضمن حکم به ثبوت یا نفي است.

מחיר (כולל מע"מ) 1,990 ₪

Авторы

گام دوم: A را «سالیه کلیه» فرض می‌کنیم؛
سالیه کلیه: متداخل آن می‌شود «سالیه جزئیه»، متناقض «سالیه جزئیه» می‌شود «موجبه کلیه»، متضاد «موجبه کلیه» می‌شود «سالیه کلیه».
پس در این جا باز مشاهده کردیم که اگر متضاد متناقض متداخل A را به دست آوریم، با خود A برابر می‌شود.

شرط «ب»:

B را «موجبه جزئیه» فرض می‌کنیم؛

موجبه جزئیه: نقض آن می‌شود «سالیه کلیه»، عکس «سالیه کلیه» می‌شود «سالیه کلیه»، قضیه حاصل که همان «سالیه کلیه» است با فرض سا که «موجبه جزئیه» است، رابطه تناقض دارد. پس می‌بینیم اگر نقض B را عکس کنیم، قضیه حاصل با خود B در رابطه تناقض می‌باشد.

پراسسی سنای گریندها:

۱ و ۲ فاقد شرط «الف» است:

A را «سالیه جزئیه» فرض می‌کنیم؛

سالیه جزئیه: متداخل آن می‌شود «سالیه کلیه»، متناقض «سالیه کلیه» می‌شود «موجبه جزئیه»، متضاد «موجبه جزئیه» می‌شود «سالیه کلیه» که «موجبه جزئیه» تناقض ندارد.

۴ فاقد شرط «ب» است:

B را «سالیه جزئیه» فرض می‌کنیم؛

«سالیه جزئیه»: نقض آن می‌شود «موجبه کلیه»، عکس «موجبه کلیه» می‌شود «موجبه جزئیه»، قضیه حاصل که همان «موجبه جزئیه» است با فرض ما که «سالیه جزئیه» است، رابطه تناقض ندارد. پس این گزینه نادرست است.

درستگاه

اقسام قضایای محصوره

در منطق، هر قضیه حلی (با توجه به کم و کیف و سور و نسبت) در یکی از چهار حالت زیر قرار می‌گیرد:

نام قضیه	سور = کمیت	نسبت = کیفیت
موجبه کلیه	کلی، هر، همه	موجبه: قل مثبت
موجبه جزئیه	جزئی: بعضی، برخی	موجبه: قل مثبت
سالیه کلیه	کلی: هیچ	سالیه: قل منفی
سالیه جزئیه	جزئی: بعضی، برخی	سالیه: قل منفی

این چهار قضیه با یکدیگر روابط منطقی دارند:

نام قضیه	سور = کمیت	نسبت = کیفیت
تناقض	تغییر می‌کند.	تغییر می‌کند.
تضاد	تغییر نمی‌کند.	تغییر می‌کند.
تداخل	تغییر می‌کند.	تغییر نمی‌کند.
عکس مستوی	تغییر «هر» به «بعضی»	تغییر نمی‌کند.

نکته: اگر قضیه‌ای جزئیه بود، تضاد ندارد و اگر قضیه‌ای سالیه جزئیه بود، عکس مستوی ندارد.

۷۸ ۳

رابطه تداخل میان قضیه موجبه کلیه و موجبه جزئیه و میان سالیه کلیه و سالیه جزئیه برقرار است. از آن جا که مصادر قضایه جزئی در ذیل مصادر قضایه کلی قرار دارند، این رابطه را متداخل نامیده‌اند. با تغییر کمیت قضیه و ثابت نگه داشتن کیفیت آن می‌توان به «متداخل» آن قضیه دست یافت. رابطه صدق دو قضیه متداخل به صورت زیر است: هرگاه قضیه کلی صادق باشد، قضیه جزئی نیز صادق است (و نه برعکس). بر همین اساس، هم بین دو قضیه «هیچ دانشمندی نظریه پرداز نبوده است» و «بعضی از دانشمندان نظریه پرداز نبوده‌اند» رابطه تداخل برقرار است، هم طبق قانون تداخل؛ اگر کلی صادق باشد، جزئی نیز صادق است. بنابراین نتیجه درست است.

۱ «کیفیت قضیه» در تداخل و عکس مستوی تغییر نمی‌کند، ولی در تضاد و تناقض تغییر می‌کند؛ یعنی وجه اشتراک تداخل و عکس مستوی در تضاد و تناقض «کیفیت» قضیه ثابت است، اما «کیفیت» قضیه در «تضاد» و «تناقض» ثابت نیست و تغییر می‌کند.

پراسسی سنای گریندها:

پراسسی سنای گریندها: عکس مستوی صرفاً میان قضایای محصوره برقرار می‌شود.

۲ عکس مستوی صرفاً میان قضایای محصوره برقرار می‌شود. مثلاً در عکس، از صدق قضیه اعم می‌توان به صدق قضیه اخص پی برد. مثلاً ۳ می‌توان از صدق قضیه اعم «هر انسانی ناطق است» به صدق قضیه اخص «بعضی ناطق‌ها انسان هستند» پی برد.

۴ چهار قضیه محصوره از نظر صدق و کذب و تغییر کمیت و کیفیت، دارای روابطی با یکدیگر هستند. مربع متقابل نشان می‌دهد که میان قضایای محصوره، حداقل (نه حداکثر) چهار رابطه وجود دارند. احکام قضایای هم شامل چهار قسم قابل هستند و هم شامل عکس مستوی.

درستگاه

امکان قضایای منطق (مربع تقابل و عکس مستوی)

چهار قضیه محصوره از نظر صدق و کذب و تغییر کمیت و کیفیت، دارای روابطی با یکدیگر هستند.

مربع تقابل:

- برای آن که بهتر بتوان رابطه دو به دوی میان قضایای محصوره را مشخص کرد، آن‌ها را در مربعی قرار می‌دهند و آن را «مربع تقابل» می‌نامند.
- به رابطه میان قضایای محصوره که از صادق یا کاذب بودن یکی از این قضایا، در مورد صدق یا کذب سایر قضایا اظهار نظر می‌کنیم، روابط تقابل می‌گویند.
- قضایای متقابل، قضایایی هستند که موضوع و محمول آن‌ها یکسان است، اما در کمیت یا کیفیت و یا هر دو، متفاوت هستند.
- براساس تغییر کمیت و کیفیت قضایا، روابط تقابل چهار حالت پیدا می‌کند که در سه حالت، نسبت دو قضیه و در دو حالت، سور آن‌ها تفاوت دارد.
- مربع تقابل نشان می‌دهد که میان قضایای محصوره حداقل چهار رابطه، تناقض، تضاد، تداخل تحت تضاد و تداخل وجود دارند.

عکس مستوی:

- یکی از روابط ذکر شده در احکام قضایا است.
- فقط شامل قضایای محصوره می‌شود.
- به روابطی گفته می‌شود که مشخص می‌کند در صورت صدق هر یک از معصورات چهارگانه می‌توانیم به چه قضیه عکسی که همواره صادق است، دست بایم.

نوعه استنتاج عکس مستوی:

- جابه‌جایی موضوع و محمول
- ثبات و بقای کیفیت (موجبه و سالیه)
- موجبه کلیه به موجبه جزئیه تبدیل می‌شود.

۷۷ ۳

برای پاسخ دادن به چنین سؤالاتی، ابتدا A و B را در ذهن خود فرض و تعیین کنید، سپس شرط‌های «الف» و «ب» را به ترتیب درباره آن‌ها اعمال کنید.

شرط «الف»:

گام اول: A را «موجبه کلیه» فرض می‌کنیم؛

موجبه کلیه: متداخل آن می‌شود «موجبه جزئیه»، متناقض «موجبه جزئیه» می‌شود «سالیه کلیه»، متضاد «سالیه کلیه» می‌شود «موجبه کلیه».

پس می‌بینیم اگر متضاد متناقض متداخل A را به دست آوریم، با خود A برابر می‌شود.

مثال: ادعای ریاضی: «هر عدد فرد اول است». مثال نقض: عدد ۹ (فرد است ولی اول نیست).

نکته: مثال نقض فقط برای گزاره‌های کلی (همه / هر) کاربرد دارد، نه گزاره‌های جزئی.

نکته: مثال نقض نمی‌تواند ادعای درست را ثابت کند، فقط ادعای نادرست را رد می‌کند.

۸۰ ۲ در صورتی که در جابه‌جا کردن اجزای قضیه، قاعده عکس مستوی را به درستی رعایت نکنیم، دچار «مغالطه ایهام انعکاس» می‌شویم. به عنوان مثال اگر موجبه کلیه را به موجبه کلیه عکس کنیم یا برای سالبه جزئیه عکس لازم‌الصدق در نظر بگیریم، دچار این مغالطه شده‌ایم. در گزینه (۲)، قضیه موجبه کلیه به موجبه کلیه تبدیل شده است و بنابراین در آن مغالطه ایهام انعکاس رخ داده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱، ۳ و ۴ در این گزینه‌ها، همه شرایط مربوط به عکس مستوی به درستی رعایت شده است. در گزینه (۱)، سالبه کلیه به سالبه کلیه، در گزینه (۳)، موجبه جزئیه به موجبه جزئیه و در گزینه (۴)، موجبه کلیه به موجبه جزئیه، به درستی عکس مستوی شده است.

دورستانه

مغالطه «ایهام انعکاس»

مغالطه «ایهام انعکاس» زمانی رخ می‌دهد که:

- در جابه‌جایی موضوع و محمول یک قضیه، قاعده‌های منطقی عکس مستوی رعایت نشود.
- به خصوص وقتی که کمیت قضیه (کلی/جزئی) پس از عکس، به طور نادرست تغییر داده شود.
- این مغالطه در استدلال‌های روزمره و تبلیغات زیاد دیده می‌شود.

الگوی رایج مغالطه ایهام انعکاس

- تبدیل موجبه کلیه به موجبه کلیه دیگر (غیرمجاز).

مثال: «هر ورزشکاری سالم است»: «هر فرد سالمی ورزشکار است». (مغالطه آن)

- تبدیل موجبه جزئیه به موجبه کلیه (غیرمجاز)

مثال: «برخی ثروتمندان خوشحال‌اند»: «هر خوشحالی ثروتمند است». (مغالطه آن)

- تبدیل سالبه کلیه به قضیه‌ای غیر از سالبه کلیه

چگونگی دور شدن از این نوع مغالطه

- هنگام عکس مستوی گرفتن از یک قضیه، همیشه کیفیت و کمیت را مطابق جدول عکس مستوی تنظیم کنید.

اصل (الف ب)	عکس مستوی (ب الف)
هر الف ب است.	بعضی ب الف است.
بعضی الف ب است.	بعضی ب الف است.
هیچ الف ب نیست.	هیچ ب الف نیست.
بعضی الف ب نیست.	(عکس لازم‌الصدق ندارد).

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱) از آن جایی که قضیه «هیچ درخت سببی میوه‌دار نیست»، سالبه کلیه است و قضیه «بعضی از درختان سیب میوه‌دار هستند»، موجبه جزئیه است، رابطه تداخل بینشان نیست، زیرا این دو قضیه از نظر کیفیت متفاوت‌اند؛ یکی منفی است، یکی مثبت. در حالی که در رابطه تداخل، کیفیت هر دو قضیه باید یکسان باشد. (هر دو موجبه یا هر دو سالبه)

۲ و ۴ بین دو قضیه داده‌شده در این گزینه‌ها، رابطه تداخل برقرار است، اما براساس قانون تداخل، اگر یک قضیه جزئی صادق باشد، دلیل بر صدق کلی آن نیست. به عبارتی از صدق قضیه کلی، می‌توان به صدق قضیه جزئی رسید، ولی نمی‌توان از صدق قضیه جزئی به صدق قضیه کلی دست یافت. پس گزینه‌های (۲) و (۴)، مطابق با قانون تداخل نیستند. طبق قاعده تداخل، هرگاه قضیه جزئیه کاذب باشد، قضیه کلیه نیز کاذب است (و نه برعکس).

دورستانه

رابطه تداخل و قانون صدق و کذب آن

روش استنتاج قضیه متداخل

- ثابت نگه داشتن کیفیت قضیه (کیفیت یکسان): هر دو موجبه یا هر دو سالبه
- تغییر دادن کمیت قضیه (کمیت متفاوت): یکی جزئی، یکی کلی

مبنای علت نام‌گذاری

- مصادیق قضیه جزئی زیرمجموعه مصادیق قضیه کلی قرار دارد.
- قضیه جزئی در ذیل قضیه کلی است.

مطابق قانون صدق و کذب تداخل

- صدق کلی، صدق جزئی را تضمین می‌کند = اگر قضیه کلی صادق باشد، قضیه جزئی هم صادق است. (استنتاج معتبر)
- صدق جزئی، صدق کلی را تضمین نمی‌کند = اگر قضیه جزئی صادق باشد، قضیه کلی لزوماً صادق نیست. (استنتاج نامعتبر)
- کذب جزئی، کذب کلی را تضمین می‌کند = اگر قضیه جزئی کاذب باشد، قضیه کلی هم کاذب است. (استنتاج معتبر)
- کذب کلی، کذب جزئی را تضمین نمی‌کند. اگر قضیه کلی کاذب باشد، قضیه جزئی لزوماً کاذب نیست. (استنتاج نامعتبر)

۷۹ ۲

هنگامی که ادعایی کلی مطرح می‌شود، یافتن یک مثال نقض، آن حکم کلی را باطل می‌کند. پس «آوردن مثال نقض» به این معناست که محمول درباره حداقل یک فرد از افراد موضوع صادق نیست. یعنی محمول درباره همه افراد موضوع صادق نیست. بنابراین، هدف اصلی مثال نقض، ابطال یک حکم کلی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۱ و ۳ نادرست هستند؛ زیرا مثال نقض استثنای قابل اغماض نیست، بلکه کل ادعا را رد می‌کند.

۴ تعمیم یک مورد خاص به یک قانون کلی با مفهوم مثال نقض در تضاد است.

دورستانه

تعریف و هدف «آوردن مثال نقض»

- تعریف: نمونه یا مورد خاصی که خلاف یک ادعای کلی باشد و نشان دهد که این ادعا همیشه صادق نیست.
- هدف: نشان دادن این که ادعایی، کلیت ندارد. (ابطال یک حکم کلی)

مثال: ادعا: «همه پرندگان می‌توانند پرواز کنند». مثال نقض: پنگوئن (پرنده است، اما پرواز نمی‌کند).